

**Tinódi Lantos Sebestyén Református Általános Iskola
és
Alapfokú Művészetoktatási Intézmény**

✉ 8130 Enying, Kossuth u. 65-67.

☎ / Fax: 22/372981

E-mail: tinodi@tinodi.hu

**Az
enyingi
Tinódi Lantos Sebestyén
Református Általános Iskola
és Alapfokú Művészetoktatási Intézmény**

A művészetoktatás tantervei

2009

XVI. A MŰVÉSZETI OKTATÁS HELYI TANTERVE

egységes szerkezetben, a Pedagógiai Programban megfogalmazottakkal

XVI.1. Törvényi szabályozás

Az alapfokú művészetoktatás helyi tanterve a 27/1998. (VI.10.) Művelődési- és Közoktatási Minisztérium által kiadott kötelező követelmény és tantervi program alapján készült. A művészeti alapvizsga és záróvizsga vizsgakövetelményeit és témaköreit, erre építve a Helyi Tanterv törvényi kötelezettség folytán tartalmazza.

XVI.2. A zeneművészeti tanszakok oktatásának célrendszere és funkciói

1. Az alapfokú művészetoktatás követelménye és tantervi programja keretében folyó zenei nevelés alkalmat ad az érdeklődő és fogékony növendékek képességeinek fejlesztésére, biztosítja a különböző szakterületeken való jártasságok megszerzését és gyakorlását.

A képzés figyelembe veszi az életkori sajátosságokat, a tanulók érdeklődésére, tehetségére építve alakítja készségeiket, és gyarapítja ismereteiket.

Lehetőséget ad az egyetemes kultúra, az európai műveltség, a nemzeti, népi hagyományok, értékek átadására, az értékmegőrzés formáinak kialakítására.

2. A program lehetőséget nyújt az esztétikai érzékenység - nyitottság, igényesség, fogékonyság - alakítása mellett a zene megszólaltatásához szükséges hangszeres és énektechnikai készségek megszerzésére, a zenei ismeretek átadására és minden zenei tevékenység tudatosítására.

1. A zeneoktatás a különböző zenei műfaj sajátosságait, a művészi megjelenítés módjait ismerteti meg a tanulókkal, miközben célja az is, hogy az önkifejezés eszköztárának gazdagításával a zene alkalmazására, befogadására készítsen fel.

XVI.3. A zeneoktatás általános fejlesztési követelményei, feladatai

A zenei műveltség megalapozása és fejlesztése.

A zenei képességek fejlesztése (hallás, ritmusérzék, intonációs érzékenység, fogékonyság a dinamika és a hangszín különbségeire, zenei memória és fantázia, előadói és manuális készség, a zenei karakterek iránti érzékenység kialakítása).

A zenei olvasás és írás alapfokot meghaladó készségének megalapozása és kifejlesztése.

A technikai készség, az improvizációs készség és képesség, az alkotó magatartás, a kreativitás kialakítása.

Rendszerezett zenei ismeretek, általános zenei műveltség átadása.

A zenei műszavak és jelentésük megismertetése.

A zene logikájának, a harmóniai szerkezet és a forma összefüggéseinek megismertetése.

A főbb zenei stílusok sajátosságainak, a zeneirodalom nagy korszakainak, népünk zenéjének, a zene történetének és a zeneirodalom nagy egyéniségeinek megismertetése.

A kortárs zene befogadására nevelés.

A tanuló rendszeres zenehallgatásra nevelése.

Az értékes zene megszerettetése. A növendékek zenei ízlésének formálása.

A tanulók életkorának megfelelő zenei tárgyú könyvek, ismeretterjesztő művek olvasására való ösztönzés. A társművészetek iránti nyitottság kialakítása.

A zenei élet eseményei iránti érdeklődés felkeltése, illetve részvétel a zenei életben.

Tehetséggondozás.

A zenei pályát választó növendékek felkészítése szakirányú továbbtanulásra.

A növendékek rendszeres, céltudatos, igényes munkára, hatékony gyakorlásra nevelése.

A tanuló aktív társas muzsikálásra nevelése.

Közreműködés az egyéb intézmények kulturális rendezvényein.

Az amatőr zenekarokban, kamaraegyüttesekben, kórusban történő aktív részvételre való előkészítés, ösztönzés.

Cserekapcsolatok létesítése hazai és - lehetőség szerint - külföldi zeneoktatási intézményekkel.

XVI.4. A zenei képzés struktúrája, óraterve, tantárgyai

Hangszeres tanszakok: zongora, hegedű, furulya, rézfúvós, ütő, szintetizátor

Kötelező (elméleti) tantárgy: szolfézs

Kötelezően választható tárgyak: kamarazene, zeneelmélet, zeneirodalom-zenetörténet

Az évfolyamszámok magukba foglalják az előképző, alapfok és továbbképző évfolyamait.

Óraterve

Tantárgy	Évfolyamok											
	Előképző		Alapfok						Továbbképző			
	1.	2.	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
Főtárgy	(2)	(2)	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Kötelező tárgy	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Kötelezően választható tárgy	(2)	(2)	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2
Összesen	2-6	2-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

Az óratervet az adott tanszakon meghatározott évfolyamok száma szerint kell érteni.

Az előképzőt a növendéknek nem kötelező elvégeznie.

Korrepetíció (Tanári igény szerinti ütemezéssel)

Hosszú tanszak	Rövid tanszak
„A” tag.	„A” tag.
1. évfolyamig 5 perc 2-3 évfolyamon 10 perc 4. évfolyamtól 15 perc	1. évfolyamig 5 perc 2. évfolyam 10 perc 3. évfolyamtól 15
perc	
„B” tag.	„B” tag.
2. évfolyamon 10 perc 3-4. évfolyamon 15 perc 5. évfolyamtól 20 perc	2. évfolyamon 15 3. évfolyamtól 20 perc
perc	

XVI.5. HANGSZERES TANSZAKOK

XVI.5.1. ZONGORA

Képzési idő: 12 év

Megjegyzés: Az évfolyam számok magukba foglalják az előképző, alapfok és továbbképző évfolyamait. A „B” tagozatra a növendéket az alapfok 2. évfolyamától javasolt irányítani.

Főtárgy: zongora

Kötelező tárgy: szolfézs.

Kötelezően választható tárgyak: kamarazene, zeneelmélet, zenetörténet-zeneirodalom

A tanítási órák számára és képzési idejére vonatkozó rendelkezések

Főtárgy:

„A” tagozaton minimum 2x30 perc,

„B” tagozaton minimum 2x45 perc

Kötelező tárgy:

minimum 2x45 perc

Kötelezően választható tárgy:

minimum 1x45 perc

Hangszeres előkészítő:

egyéni: 2x30 perc

csoportos: 2x45 perc

A zongoratanítás szakirányú feladatai

Ismertesse meg a növendékekkel

- a zongora alapvető sajátosságait, felépítését, működésének elvét (kalapács-mechanika, pedálszerkezet, hangolás), akusztikai sajátosságait,
- a hangszer gazdag irodalmának legjelentősebb zeneszerzőit és előadóművészeit,
- a hangszer kialakulásának vázlatos történetét.

Alakítson ki

- a testrésznek megfelelő elhelyezkedéssel természetes hangszerkezelést,
- megfelelő kéztartást,
- független játszóapparátust (ujjak, kar), a kezek önállóságával,
- rugalmas, laza ízületeket (váll, könyök, csukló, ujjtő),
- az adottságok alapján kiegyenlített zongoratechnikát (sima pozícióváltást, a kezek ügyes alá- és fölétevését),
- differenciált billentést, ujjvégérzetet.

Tegye képessé a növendéket arra, hogy

- tudjon a billentyűzet teljes terjedelmében tájékozódni és azon játszani,
- tudja a zongorajáték alapelemeit, játékformáit (skála, hármashangzat, futam, kettősfogás, tremolo, trilla, díszítés), a billentésmódokat (legato, staccato, tenuto, leggiero, portato, non legato) a zenei anyaghoz alkalmazni,
- tudja a zongorapedálokat megfelelően használni (prolongációs, bal - tompító, jobb),
- a mű mondanivalójának megfelelően tudja kifejező hangon, hangszínen, hangerőben, gazdagon megszólaltatni a hangszeret, a zenei karaktereket megvalósítani,
- a zongoradarabokat stílus- és kottahűen játszani.

Fejlessze a növendék

- muzikalitását a hajlékony, dinamikában árnyalt dallamformálással, a dallam és kíséret viszonyának igényes kimunkálásával, billentéskultúrával,
- zenei hallását, a tiszta intonációt, a melodikus, a polifon és funkciós hallást,
- metrum- és ritmusérzékét, az egyenletes tempótartását,
- kottaolvasási készségét, lapról játékát, memóriáját,
- hangszerkezelését, technikáját az ügyesítő, az ujjgyakorlatok, etűdök, skálák alkalmazásával.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

A növendék ismerje

- hangszer alapvető sajátosságait, működési elvét (kalapács-mechanika, pedálszerkezet, húrozat, hangolás, rezonáns szekrény),
- a zongorairodalom legjelentősebb alkotóit és alkotásait,
- a tanulandó zenemű formáját és vázlatos harmóniai szerkezetét,
- a kottában előforduló jeleket és zenei műszavakat, különös tekintettel a hangszerre vonatkozó speciális utasításokra (pl. una corda, prol. ped.),
- a kortárs zenei notáció alapvető jelzéseit,
- a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat.

Legyen képes

- természetes hangszerkezelésre és az ehhez szükséges gyakorlatok elvégzésére,
- egyenletes és helyes tempóban, pontos ritmusban zongorázni,
- zenei és technikai szempontból tudatos, önálló gyakorlásra,

- a zongorajáték során előforduló különböző játékmódokat, játékformákat (skála, hármashangzat, futam, kettősfogás, tremolo, trilla, díszítés), billentésfajtákat (legato, staccato, tenuto, leggiero, portato, non legato) a zenei anyaghoz alkalmazni,
- a játszó zongoraművek értelmes tagolására,
- a zenei karakterek megvalósítására,
- a zongorapedálok használatára (elő-, után- és együttnyomás),
- életkorának és képességeinek megfelelően a zongorázandó anyag kottahű, stílusos, dinamikailag változatos és kifejező előadására,
- az együttzenélésre (négykezes, hatkezes, kétzongorás darab, zongorakíséret).

Rendelkezzék

- biztonságos kotta- és lapról olvasási készséggel,
- adottságainak megfelelő zenei memóriával,
- képességei alapján kiművelt zenei hallással.

Művészeti alapvizsga követelményszintje zongora tanszakon:

Alapfok „A” tagozat befejeztével:

- 1 barokk mű
- 1 klasszikus szonatina (szonáta) tétel
- 1 romantikus mű
- 1 XX. századi, ill. kortárs mű

Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

A növendék ismerje

- hangszeré múltját, irodalmát és a jelentősebb külföldi és hazai előadóművészeket (pl. Sz. Richter, Rubinstein, Fischer Annie, Cziffra György ...),
- a kottában előforduló jelek és zenei műszavak pontos jelentését, különös tekintettel a zongorára vonatkozó speciális utasításokra.

Legyen képes

- technikai és zenei szempontból tudatos, önálló munkára,
- a zongorajáték során előforduló különböző játékmódokat, játékformákat (skála, hármashangzat, futam, kettősfogás, tremolo, trilla, díszítés), billentésfajtákat (legato, staccato, tenuto, leggiero, portato, non legato) a zenei anyaghoz alkalmazni,
- saját kézzel való megfelelő ujjrendek készítésére,
- a zongorapedálok tudatos használatára,
- a zongoraművek formálására és kifejező előadására.

Rendelkezzék

- olyan zenei műveltséggel, amely képessé teszi az értékes zene befogadására,
- az együttzenélés igényével.

Művészeti záróvizsga követelményszintje zongora tanszakon:

Továbbképző „A” tagozat befejeztével:

Az elért tudásszintnek megfelelő 3 különböző stílusú darab.

Az értékelési mód speciális szabálya zongora tanszakon

A növendékek minden tanév végén vizsgát tesznek. A vizsga-anyag kotta nélkül játszandó. A vizsgán a megadott tematika alapján 2 darabot kell a tanulónak eljátszania. Évfolyamisméltás esetén is 2 vizsgadarab kötelező. A vizsgán feltehetőek a darabokhoz kapcsolódó elméleti kérdések.

A játszott anyag technikai és zenei jellemzői feleljenek meg az egyes évfolyamoknál közölt követelményekkel.

A félévi beszámolás formája: *közös óra*.

A legjobb növendékek szerepeljenek év közben nyilvános hangversenyeken.

Az év végi beszámolás módja: *nyilvános vizsgálőadás, meghívott vizsgálónokkal (zongoratanár)*

Felsőbb évfolyamba csak az a növendék bocsátható, aki a főtárgyból és a kötelező tárgyakból eredményes vizsgát tett. Erre a félévi beszámolón azoknak a tanulóknak is lehetőségük van, akik a tanár véleménye alapján gyorsabb ütemben haladnak és az éves tananyagokból sikeres vizsgát tudnak tenni.

XVI.5.2. HEGEDŰ

Képzési idő: 12 év

Megjegyzés: Az évfolyam számok magukba foglalják az előképző, alapfok és továbbképző évfolyamait. A „B” tagozatra a növendéket az alapfok 2. évfolyamától javasolt irányítani.

Főtárgy: hegedű

Kötelező tárgy: szolfézs.

Kötelezően választható tárgyak: kamarazene, zeneelmélet, zenetörténet-zeneirodalom

A tanítási órák számára és képzési idejére vonatkozó rendelkezések

Főtárgy:

„A” tagozaton minimum 2x30 perc,

„B” tagozaton minimum 2x45 perc

Kötelező tárgy:

minimum 2x45 perc

Kötelezően választható tárgy:

minimum 1x45 perc

Hangszeres előkészítő:

egyéni: 2x30 perc

csoportos: 2x45 perc

Követelményszintek a hegedű tanszakon

1. évfolyam „A” tagozat:

Hangszerre irányuló mozgások kialakítása (hegedűtartás, vonófogás, billentés, vonóhúzás, fekvésváltás megalapozása). Rövid játékdalok, népdalok játszása – esetleg tanári segítséggel. Hangszer és kézbeállítás önállóan.

Hangszerszerű mozgások további fejlesztése (vonóváltás, húr váltás, legato, detaché). Tiszta intonáció kialakítása. Abc-s olvasás, memóriafejlesztés. Kamarazenélés, játék zongorakísérettel. Hangsorok, hangjegyértékek, nyújtópont, módosítójelek.

2. évfolyam „A” tagozat:

Az 1. évfolyam követelményszintjének továbbfejlesztése: ujjak nyújtása, csúsztatása, kettősfogások (terc, szekst), fekvésjáték és vibrató további előkészítése.

Vonókezelési feladatok: legato (2, 4, 8 hang kötése), martelé (nyugodt tempóban).

Ritmusok

2. évfolyam „B” tagozat:

Helyes tempók kialakítása, dinamikai jelzések, kvintkör, barokk tánc tételek, da capos formák.

3. évfolyam „A” tagozat:

Barokk és klasszikus táncformák

Mozgékonyabb billentés (előke, utóka, ritmusképlet, trilla), kettősfogás készségének továbbfejlesztése; staccato, emelt vonás, vibrato.

Könnyebb darabok, népdalok 2-3 fekvésben történő játéka.

3. évfolyam „B” tagozat:

Ismerkedés a 4. fekvéssel, vonóskombinációk.

4. évfolyam „A” tagozat:

Biztonságos játék 2-3 fekvésben (helyes játékerzet kialakítása), fél fekvés, dúr és moll skálák fekvésváltással. Hangigény (vibrato), eddigi vonások (staccato, emelt vonások) további csiszolása. Akkord játék előkészítése, fekvések közti közlekedés.

4. évfolyam „B” tagozat:

Pergőtechnika + vonótechnika fejlesztése.

5. évfolyam „A” tagozat:

4. 5. fekvéses etűdök, darabok előadása.

A fekvésjáték és vibrato a darab karakteréhez és tempójához történő igazítása.

5. évfolyam „B” tagozat:

Lapról-játék fejlesztése, társasmuzsikálás, formai elemzés, 6. fekvés.

6. évfolyam „A” tagozat:

A 6. 7. fekvés, üveghangok (természetes, mesterséges)

Barokk szonáta tételek, bécsi klasszikus és romantikus stílusban való jártasság, XX. századi és kortárs művek játéka.

6. évfolyam „B” tagozat:

Az alapvonásokat tudja hajlékonyan, szép hangon játszani. Alakuljon ki jártassága a technikai és zenei szempontból célszerű ujjrendek megválasztásában.

5-6. évfolyam „B” osztályban: felkészítés a zenei pályára.

TK. 1-4. évfolyam:

A zenei, technikai eszközök alkalmazásának, készségének finomítása a növendékek tudásszintjéhez igazítva. Különböző zenei stílusok, korok ismerete.

TK. „B” növendékeknél: a szakiskolai etűd-, és zenei anyaghoz hasonló követelmény. A tanszak félévkor meghallgatást, év végén vizsgát tart. A meghallgatás, illetve vizsga követelményei a Tantervben megfogalmazottakkal összhangban 3-4 db.

Művészeti alapvizsga követelményszintje hegedű tanszakon

- *Alapfok „A” tagozat befejeztével*
 - 1 hangsor
 - 1 etűd
 - 2 darab (koncerttétel, szonáta tétel vagy az egyik darab kamarazenei műből is választható)
- *Alapfok „B” tagozat befejeztével:*
 - 3 oktávós hangsor
 - 2 etűd
 - 2 zongorakíséretes előadási darab (a felvételi anyagból)

Művészeti záróvizsga követelményszintje hegedű tanszakon

- *Továbbképző „A” tagozat befejeztével:*
 - 3 oktávós hangsor
 - 1 etűd
 - 2 előadási darab (vagy 1 tétel kamarazenei műből)
- *Továbbképző „B” tagozat befejeztével:*
 - 3 oktávós hangsor
 - 2 etűd
 - 3 mű (1 koncerttétel, szonáta 2 tétele)
 - Főiskolai felvételi anyag

XVI.5.3. FURULYA

Képzési idő: 12 év

Megjegyzés: Az évfolyam számok magukba foglalják az előképző, alapfok és továbbképző évfolyamait.

Főtárgy: furulya

Kötelező tárgy: szolfézs.

Kötelezően választható tárgyak: kamarazene, zeneelmélet, zenetörténet-zeneirodalom

A tanítási órák számára és képzési idejére vonatkozó rendelkezések

Főtárgy:

„A” tagozaton minimum 2x30 perc

„B” tagozaton minimum 2x45 perc

Kötelező tárgy:

minimum 2x45 perc

Kötelezően választható tárgy:

minimum 1x45 perc

Hangszeres előkészítő:

egyéni: 2x30 perc

csoportos: 2x45 perc

A furulyatanítás szakirányú feladatai

Ismertesse meg a növendékekkel (életkoruknak megfelelő szinten)

- a furulya lehetőségeit, saját irodalmát és a furulyán is játszható egyéb művek minél szélesebb körét;

- hangszerük történetét, akusztikai sajátosságait, a furulyairodalom legkiemelkedőbb alkotó- és előadóművészeit,

- a furulyacsalád egyéb tagjait és a rokon hangszereket.

Alakítson ki könnyed hangszerkezelést:

- megfelelő légzéstechnikát, helyes befúvásmódot, test-, hangszer- és kéztartást, billentést és tudatosítsa ezeket,

- dinamikailag árnyalt, telt, színes, kifejező furulyahangot,

- differenciált hangindítást és hanglezárást,

- megfelelő tempójú repetíciót,

- laza, egyenletes ujjtechnikát,

- pontosan összehangolt nyelv- és ujjmozgást.

A fentiek eléréséhez gyakoroltasson rendszeresen

- tartott hangokat állandó és változó dinamikával, az intonáció lehetőség szerinti megtartásával,

- hangsorokat, fokozatosan táguló hangterjedelemben, különböző figurációkkal,

- a felmerülő technikai problémáknak megfelelő mozdulatsorokat, ujjgyakorlatokat.

Tegye jártassá a növendéket a furulyairodalom javát képező reneszánsz és barokk művek díszítésében.

Fordítson figyelmet

- az előkészítő hangszerként furulyázni tanulók alapfunkcióinak gondos megalapozására,

- a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,

- a lapról olvasási készség fejlesztésére,

- a különböző alaphangú furulyák használatakor az ábécés névvel történő helyes (nem transzponáló) olvasásra,

- a tudatos zenei memorizálásra,

- a művek zeneileg igényes kidolgozására,

- az elsősorban barokk irodalomban gazdag hangszer más korokban keletkezett darabjainak tananyagba kerülésére,

- a rendszeres társas muzsikálásra.

Tanítsa meg a növendékeket a hangszer karbantartására.

Követelmények az előképző évfolyam(ok) elvégzése után

Abban az esetben, ha a furulya más fúvós hangszerek előkészítő hangszere, a növendék az előképző vagy az első évfolyam elvégzése után általában abbahagyja furulyatanulmányait. A növendék ebben az esetben is

- tudjon a tanult hangterjedelemben ábécés hangnévvel biztosan kottát olvasni,
- rendelkezék jól megalapozott légzéstechnikával, hangindítással és ujjtechnikával.

A növendékek egyéb hangszeres tanulmányaik után sokszor visszatérnek a furulyához; ezért az alábbiakról akkor sem mondhatunk le, ha csak előképző hangszerként foglalkozunk ezzel a hangszerrel:

- legyen képes barokk (angol) fogásrendszerű hangszer használatára,
- rendelkezék biztos hüvelykujjtechnikával.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

A növendék

- legyen képes a zenei anyagot életkorának, egyéni képességeinek és készségeinek megfelelő hangszerkezeléssel, kotta- és stílushűen, értelmesen tagolva, kifejezően megszólaltatni,

- rendelkezék a játszott zenei anyag megszólaltatásához szükséges koncentrációképességgel,

- legyen tisztában a hangszerkezelés alapvető tudnivalóival, alkalmazza tudatosan a helyes légzéstechnikát, befúvásmódot, billentést stb.,

- legyen képes a hangok biztonságos megszólaltatására a furulya klasszikusan értelmezett hangterjedelmében f1-(f3-ig) g3-ig - in F,

- tudjon dinamikailag árnyalt, kulturált, kifejező hangot képezni,

- alkalmazza játékában a hangindítás, elválasztás és hangbefejezés különböző módjait, többek között a t, r, d hangindításokat és ezek különböző kombinációit,

- ismerje az f1-(f3) g3 hangterjedelem valamennyi hangjának fogását, a leggyakoribb segédfogásokat,

- törekedjék játékában a tiszta intonációra, javítsa tudatosan hangszere intonációs hibáit,

- rendelkezék az alapfokon játszott zenei anyag megszólaltatásához szükséges ujjtechnikával,

- tudjon önállóan hangolni,

- ismerje a hangszer karbantartásának alapvető feladatait, és végezze ezeket önállóan,

- ismerje a tanult anyagban előforduló tempó- és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,

- a tanár útmutatásai alapján legyen képes a különböző zenei kifejezőeszközök alkalmazására (artikuláció, agogika, díszítés, lassítás, hangsúlyozás stb.),

- a tanár útmutatásai alapján legyen képes az új darabok egyszerűbb dallami díszítésére,

- ismerje a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat,

- ismerje a furulya történetét, rokon hangszereit,

- ismerje a furulya szerepét különböző zenei korszakokban.

Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

A növendék

- legyen képes a hangok biztonságos megszólaltatására a furulya XX. századi elvárásainak megfelelő hangterjedelemben (e1)f1-a3(c3)-ig in F,

- alkalmazza önállóan a hangindítás és zárás különböző módjait (ízlésének és a játszott zenei anyagnak megfelelően),
- ismerje az f1-a3 hangterjedelem valamennyi hangjának fogását, a leggyakoribb segédfogásokat, tisztító- és trillafogásokat, a háromvonalas hangok fogáslehetőségeit,
- legyen képes a segédfogások önálló megválasztására,
- rendelkezék egyenletes, laza ujjtechnikával,
- legyen fogalma a furulya történetéről, fizikai sajátosságairól, irodalmáról, különböző műfajokban betöltött szerepéről,
- legyen képes önállóan megválasztani az előadandó mű stílusának, jellegének megfelelő zenei kifejezőeszközöket, és játékában alkalmazza ezeket,
- a játszott zenei anyagot kotta- és stílushűen, értelmesen tagolva, kifejezően szólaltassa meg,
- legyen képes az új darabok egyszerűbb, de önálló dallami díszítésére,
- legyen képes megszerzett ismereteinek és hangszerkezelési szintjének megfelelő előadási darabok, kamarazenei szólamok önálló, technikailag és zeneileg igényes elsajátítására, a hibák önálló javítására,
- rendelkezék az egyéni és társas muzsikáláshoz szükséges koncentrációképeséssel, lapról olvasási készséggel, zenei képzelőerővel.

Művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményszintje *Furulya*

<i>Feladat típusa</i>	<i>Alapfok</i>		<i>Továbbképző</i>	
	<i>„A” tagozat</i>	<i>„B” tagozat</i>	<i>„A” tagozat</i>	<i>„B” tagozat</i>
<i>Skála</i>	1 skálát választani 2#, 2b dúr-moll alap, terc, hármashangzat, triola menet	1 skálát választani 2#, 2b dúr-moll Alap, terc, hármashangzat, triola menet	1 skálát választani 2#, 2b dúr-moll Alap, terc, hármashangzat, triola menet	1 skálát választani 2#, 2b dúr-moll, alap, terc, hármashangzat variációk, díszítések
<i>Etűd</i>	1 gyakorlatot választani Oromszegy, Sellner, Hinke	2 gyakorlatot választani Oromszegy, Sellner, Hinke	1 gyakorlat Kállay: Hangnem gyakorló Hinke, Balogh, Klement	2 gyakorlat; Linde, Bolke, Staeps
<i>Előadási darabok</i>	2 darab 1 barokk tétel; 1 klasszikus vagy kamara darab	3 darab Barokk tétel pár Klasszikus darab Kamara darab	2 darab 1 barokk tétel 1 klasszikus, vagy kamara mű	3 darab 1 szóló darab 1 barokk versenymű tétel Táncszvit tétel

Az értékelési mód speciális szabálya furulya tanszakon

Beszámolók

A növendékek évente egy alkalommal, a tanév végén nyilvános vizsgahangversenyen vesznek részt. Év közben az iskolavezetés és a tanár szándékának megfelelően tanszaki közös órák adnak számot tudásukról.

Valamennyi tanuló tanév végi vizsgáján célszerű a szaktanácsadó, vagy más furulyatanár kolléga részvétele, aki észrevételeivel segítheti a tanszakon folyó munkát.

A továbbképző „A” évfolyamokon — amennyiben a növendék heti két órában kötelezően választható tárgyként kamarazenét tanul — kamarazenei vizsgája helyettesítheti a hangszeres beszámolót. Ha a növendék a következő tanévben nem kívánja folytatni tanulmányait, utolsó hangszeres vizsgáját helyettesítheti bármilyen nyilvános szereplés (búcsúhangverseny).

A vizsga anyaga

Az év végi beszámoló anyaga — a tanuló képességeit, készségeit szem előtt tartva — mindig az adott évfolyam minimális követelményének megfelelő, lehetőség szerint azt meghaladó szintű legyen.

Az „A” továbbképző évfolyamosok vizsgaanyagából (a tanár belátása szerint) a skála és/vagy az etűd elhagyható, ha a növendék felvételi, érettségi vagy egyéb vizsgára készül.

Szereplések

A beszámolók említett formáin kívül a növendékek lehetőség szerint félévente egy-két nyilvános szereplésen vegyenek részt.

Értékelés

Az alapfok és a továbbképző évfolyamain a növendék előmenetelének értékelésére — a havi érdemjegyeken kívül — évi két alkalommal kerül sor. A félévi osztályzatokat a hangszeres tanár, az év végi osztályzatokat a hangszeres tanár javaslata alapján. az egész évi munka figyelembevételével a vizsgabizottság állapítja meg.

Felsőbb évfolyamba bocsátható az a tanuló, aki megfelel évfolyama minimális követelményeinek, valamint a főtárgyból és a kötelező tárgy(ak)ból eredményes vizsgát tett. . Erre a félévi beszámolón azoknak a tanulóknak is lehetőségük van, akik a tanár véleménye alapján gyorsabb ütemben haladnak és az éves tananyagokból sikeres vizsgát tudnak tenni.

Ha bármilyen elfogadható ok miatt a növendék a beszámolón nem vett részt, osztályzatát évi munkája alapján a hangszeres tanár állapítja meg.

XVI.5.4. RÉZFÚVÓS/TROMBITA, KÜRT, HARSONA, TUBA

Képzési idő: hosszú és rövid tanszak

Megjegyzés: Az évfolyam számok magukba foglalják az előképző, alapfok és továbbképző évfolyamait.

Főtárgy: rézfúvós: trombita, kürt, harsona, tuba

Kötelező tárgy: szolfézs.

Kötelezően választható tárgyak: kamarazene, zeneelmélet, zenetörténet-zeneirodalom

A tanítási órák számára és képzési idejére vonatkozó rendelkezések

Főtárgy:

„A” tagozaton minimum 2x30 perc

„B” tagozaton minimum 2x45 perc

Kötelező tárgy:

minimum 2x45 perc

Kötelezően választható tárgy:

minimum 1x45 perc

Hangszeres előkészítő:

egyéni: 2x30 perc

csoportos: 2x45 perc

A rézfúvós hangszeres tanítás szakirányú feladatai

- a növendék egyéni adottságához, képességéhez igazodó módszerek kialakítása, kiemelt figyelmet fordítva az egyéni hangszeroktatásban rejlő pedagógiai lehetőségek kihasználására,
- a helyes légzés, befúvás, testtartás, hangszer tartás beállítása, kialakítása,
- a hangszeres játékhoz szükséges motorikus reflexek, motivációs bázis, a naponkénti gyakorlás szükségletének kialakítása,
- a hangszeres játék megvalósításában részt vevő izmok lazaságának, terhelhetőségének tartósabb igénybevétel teljesítéséhez szükséges készségek kialakítása,
- a zenei memória fejlesztése, gyakorlati alkalmazásához szükséges jártasságok kialakítása,
- az egyéni hangszeres tanórákra, kamarazenei, zenekari foglalkozásokra történő önálló felkészülés képességének kialakítása.

Ismertesse meg a növendékekkel

- a hangszer történetét, a hangszer irodalmát
- a hangszerének a rézfúvósok családjában és különféle együttesekben betöltött szerepét, szakmai lehetőségeit,
- a tananyagon keresztül a főbb zenei stílusokat,
- a hazai és külföldi művészeinek munkásságát.

Tudatosítsa

- a helyesen beállított légzéstechnika állandó ellenőrzésének fontosságát,
- a helyes szájtartás mint a jó "ansatz", befúvási mód kialakulása alapfeltételének fontosságát,
- a mindennapi gyakorlás didaktikai és fiziológiai szempontok szerinti szükségességét,
- a könnyed, felszabadult hangszeres játékmód kialakításának fontosságát.

Fejlessze a növendék

- hallását, belső hallását, "intonációs" képességét,
- hangszeres adottságait,
- hangszertechnikai tudását,
- megformáló- és előadói képességét.

Tegye képessé a növendéket

- rendszeres, hatékony, igényes gyakorlásra,
- a gyakorlás során felmerülő hibák önálló kijavítására,
- a beállított alapfunkciók önellenőrzésére,
- a tiszta intonációra,
- folyamatos hangszerjátékra, árnyalt stílusos előadásra,
- a pontos kottaolvasásra, a ritmus, valamint a zenei kifejezések előadásmódjára, illetve a tempóra vonatkozó utasítások megvalósítására.

Követelmény az alapfok elvégzése után:

- Szájizomzat, légzéstechnika kialakítása
- Ajak rezgés fúvókával, hangszer nélkül és hangszerrel
- Hangindítás kialakítása levegővel, majd nyelvvel
- Helyes testtartás, hangszertartás megtanítása
- Egészséges, szép hang kialakítása (minden rézfúvós hangszeren)
- Hangterjedelem:

trombitánál:	h-tól á-ig
kürtnél:	a-tól á-ig
harsona – tenor – bariton:	G-től b-ig (hangzó)
tuba:	C-től f-ig
- Ajakizomzat rugalmasságának és erejének fokozása
- Hangképzés (mindennapi gyakorlatok)
- Nyelvtechnika fejlesztése
- Szép hang továbbfejlesztése
- Hangszertörténeti ismeretek
- Skálák: 7# - 7b-ig
- Dinamika teljes skálája
- Hangterjedelem bővítése:

trombita:	fisz – b2-ig
kürt:	e – f2-ig
harsona – tenor – bariton:	E – b1-ig (hangzó)
tuba:	B – b-ig

Követelmény a továbbképző elvégzése után:

- Mindennapi gyakorlatok légzés, ajakizomzat, nyelvtechnika
- Megformáló előadói képesség fejlesztése, hangképzés
- Belső hallás, intonációs képesség fejlesztése
- Hangszertechnikai tudás fejlesztése
- Pontos kottaolvasás, zenei kifejező (eszközök) jelek, tempójelzések pontos betartása
- Hangterjedelem további fejlesztése

Alapfok elvégzése után a „B” tagozat követelményszintjei:

Trombita:

Megegyezik az „A” tagozat követelményszintjével.

Eltér: pluszként skáláknál 5 képletes skálatípus.

Meghallgatásnál: szakközépiskolai felvételi anyag.

Kürt:

Megegyezik az „A” tagozat követelményszintjével.

Eltér: pluszként – hangterjedelem: C – g2-ig

Nyilvános szereplés évente 3-4 alkalommal zongorakísérettel.

Harsona – tenor – bariton:

Tenor: megegyezik a trombita „B” tagozatos követelményszinttel.

Bariton: megegyezik a harsona „B” tagozatos követelményszinttel.

Harsona: megegyezik az „A” tagozatos követelményszinttel.

Eltér pluszként: - technikai jellegű gyakorlatok
- nehezebb zenei fordulatok és előírt zenei tempók következetes betartása
- kulcsváltásokat tartalmazó etűdök eljátszása.

Tuba:

Megegyezik az „A” tagozatnál leírtakkal.

Eltér pluszként:

- díszítések, trillák alkalmazása
- skálák tempójának fokozása
- intonációs hibák önálló korrigálása
- önálló hangolási készség alkalmazása

Továbbképző elvégzése után a „B” tagozat követelményszintjei

Trombita, kürt, tenor, bariton, harsona, tuba hangszereken

Megegyezik az „A” tagozat követelményszintjével

Művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményszintje Trombita

<i>Feladat típusa</i>	<i>Alapfok</i>		<i>Továbbképző</i>	
	„A” tagozat	„B” tagozat	„A” tagozat	„B” tagozat
<i>Skála</i>	1 skálát választani 4#, 4b dúr-moll 4 képletes	1 skálát választani 4#, 4b dúr-moll 4 képletes	1 skálát választani 6#, 6b dúr-moll, öt képletes	1 skálát választani 7#, 7b dúr-moll, öt képletes
<i>Etűd</i>	1 gyakorlat a Clodomirból	2 gyakorlat az egyik a Clodomirból	1 gyakorlat a Clodomirból	2 gyakorlat; az egyik a Böhme trombitaiskolából
<i>Előadási darabok</i>	2 darab 1 magyar mű az egyik kamaramű is lehet	2 darab 1 barokk szonáta tételpár 1 XX. sz-i magyar mű	2 darab 1 barokk szonáta tételpár 1 kamaramű is lehet	Barokk szonáta tételpár 1 versenymű tétel 1 XX. sz-i mű

Művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményszintje Kürt

<i>eladat típusa</i>	<i>Alapfok</i>		<i>Továbbképző</i>	
	„A” tagozat	„B” tagozat	„A” tagozat	„B” tagozat
<i>Skála</i>	1 skálát választani 4#, 4b dúr-moll 1 Cantilena	1 skálát választani 4#, 4b dúr-moll 1 Cantilena	1 skálát választani 6#, 6b dúr-moll, 1 Cantilena	1 skálát választani 7#, 7b dúr-moll, 1 Cantilena
<i>Etűd</i>	1 gyakorlat a Oscarból	2 gyakorlat az egyik a Koppraschból	1 gyakorlat a Oscarból	2 gyakorlat; az egyik az Alfonzból
<i>Előadási darabok</i>	2 darab 1 magyar mű az egyik kamaramű is lehet	2 darab az egyik magyar mű	2 darab 1 XX. sz-i magyar mű az egyik kamaramű is lehet	2 darab 1 versenymű tétel 1 XX. sz-i magyar mű

Művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményszintje Harsona

<i>Feladat típusa</i>	<i>Alapfok</i>		<i>Továbbképző</i>	
	„A” tagozat	„B” tagozat	„A” tagozat	„B” tagozat
<i>Skála</i>	1 skálát választani 4#, 4b dúr-moll	1 skálát választani 4#, 4b dúr-moll	1 skálát választani 6#, 6b dúr-moll,	1 skálát választani 7#, 7b dúr-moll,
<i>Etűd</i>	1 gyakorlat az Újfalussyból	2 gyakorlat az egyik a Koppraschból	1 gyakorlat a Koppraschból	2 gyakorlat; az egyik Müller vagy Kopprasch
<i>Előadási darabok</i>	2 darab 1 XX. sz-i mű az egyik kamaramű is lehet	2 darab 1 barokk szonáta tételpár 1 XX. sz-i magyar mű	2 darab 1 XX. sz-i magyar mű az egyik kamaramű is lehet	2 darab 1 barokk tételpár 1 XX. sz-i magyar mű

Művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményszintje Tenor – Bariton

Feladat típusa	Alapfok		Továbbképző	
	„A” tagozat	„B” tagozat	„A” tagozat	„B” tagozat
<i>Skála</i>	1 skálát választani 4#, 4b dúr-moll	1 skálát választani 4#, 4b dúr-moll	1 skálát választani 6#, 6b dúr-moll	1 skálát választani 7#, 7b dúr-moll
<i>Etűd</i>	1 gyakorlat a Clodomirból	2 gyakorlat az egyik a Koppraschból	1 gyakorlat a Clodomirból	2 gyakorlat; az egyik a Clodomirból
<i>Előadási darabok</i>	2 darab 1 magyar mű az egyik kamaramű is lehet	2 darab az egyik magyar mű	2 darab 1 XX. sz-i magyar mű az egyik kamaramű is lehet	2 darab 1 barokk tételpár 1 XX. sz-i mű

Művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményszintje Tuba

Feladat típusa	Alapfok		Továbbképző	
	„A” tagozat	„B” tagozat	„A” tagozat	„B” tagozat
<i>Skála</i>	1 skálát választani 4#, 4b dúr-moll	1 skálát választani 4#, 4b dúr-moll	1 skálát választani 6#, 6b dúr-moll	1 skálát választani 7#, 7b dúr-moll
<i>Etűd</i>	1 gyakorlat a Jakabból	2 gyakorlat az egyik a Jakabból	1 gyakorlat a Kitzerből	2 gyakorlat; az egyik a Kitzerből
<i>Előadási darabok</i>	2 darab az egyik kamaramű is lehet	2 darab az egyik barokk szonátatétel	2 darab 1 XX. sz-i magyar mű az egyik kamaramű is lehet	2 darab Barokk szonátatételpár 1 XX. sz-i magyar mű

XVI.5.5. ÜTŐ

Képzési idő: 12 év

Megjegyzés: Az évfolyam számok magukba foglalják az előképző, alapfok és továbbképző évfolyamait.

Főtárgy: ütő

Kötelező tárgy: szolfézs.

Kötelezően választható tárgyak: kamarazene, zeneelmélet, zenetörténet-zeneirodalom

A tanítási órák számára és képzési idejére vonatkozó rendelkezések

„A” és B” tagozat

Főtárgy:

„A” tagozaton minimum 2x30 perc

„B” tagozaton minimum 2x45 perc

Kötelező tárgy:

minimum 2x45 perc

Kötelezően választható tárgy:

minimum 1x45 perc

Hangszeres előkészítő:

egyéni: 2x30 perc

csoportos: 2x45 perc

Az ütőhangszer-tanítás szakirányú feladatai

Az ütőhangszerek sokszínűségéből és zeneirodalmi sajátosságaiból eredően a kamarazenélés lehetőségeinek megteremtése a hangszerstanulás kezdetén.

A társas muzsikálás elősegítése.

Az egymáshoz való alkalmazkodásra és egymásra figyelésre nevelés.

Ismertesse meg a növendékekkel

- az ütőhangszercsalád leggyakrabban használatos tagjait,
- a különböző ütőhangszerek megszólaltatásának módját,
- a helyes ütéstechnikákat.

Fordítson figyelmet

- a különböző hangszerek speciális technikai elemeinek alkalmazására,
- a precíz, pontos ritmikai megoldásokra, külön figyelemmel a legáltalánosabb ütőhangszeres elemekre,

- az eltérő kézrendi megoldásokra,
- a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
- a lapról olvasási készség fejlesztésére,
- a tudatos zenei memorizálásra,
- a művek zeneileg igényes kidolgozására.

Végeztessen az egyes zenei kíséretformákhoz szükséges improvizációs gyakorlatokat.

Tanítsa meg a növendékeket a hangszereken elvégzendő kisebb igazításokra, az üstdob hangolására.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Ismerje a növendék

- a zeneiskolában használatos ütőhangszereket, ezek magyar és leggyakrabban használt idegen nyelvű elnevezéseit,
- a különböző ütőhangszerek megszólaltatásának módját, a helyes ütéstechnikákat,

- a tanult anyagban előforduló tempó- és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
- a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat.

Legyen képes a növendék

- kottahű játékra és lapról olvasásra folyamatos, mérsékelt tempóban,
- árnyalt dinamikák alkalmazására, a hangszínbeli különbségek felismerésére és megvalósítására,
- a speciális technikai elemek alkalmazására a különböző hangszereken (tremolo, előkék, egyszerű függetlenítés),
- hosszabb zenei gondolatok összefogására, a művek értelmes, tagolt előadására,
- az ütődob önálló hangolására,
- a különböző ütőhangszerek eltérő kézrendi problémáinak megoldására,
- rugalmas beilleszkedésre kamarazenei együttesbe,
 - céltudatos, módszeres gyakorlásra.

Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

Ismerje a növendék

- a legfontosabb ütőhangszerek múltját, származását, fejlődését,
- az ütőhangszerek irodalmát.

Legyen képes a növendék

- szép és kifejező hang képzésére a különféle ütőhangszereken,
- nagyobb lélegzetű, összetett feladatot tartalmazó etűdök és előadási darabok megszólaltatására,
- sűrű, egyenletes, árnyalt dinamikájú tremolo alkalmazására a különböző hangszereken,
- zeneileg és technikailag tudatos, módszeres gyakorlásra, a művek önálló megtanulására,
- értelmes, tagolt, kifejező előadásmódra.

Rendelkezzék a növendék

- megfelelő technikai felkészültséggel, előadói és formálókészséggel,
- egyszerű improvizációhoz szükséges képzelőerővel,
- biztos zenei memóriával és koncentráloképességgel,
- kamarazenéléshez és zenekari játékhoz szükséges lapról olvasási készséggel,
- megfelelő gyakorlási módszerekkel, amelyekkel a megfelelő technikai készenlét gyorsan elérhető,

Művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményszintje *Ütő*

Feladat típusa	Alapfok		Továbbképző	
	„A” tagozat	„B” tagozat	„A” tagozat	„B” tagozat
<i>Etűd</i>	1 gyakorlat Knauer: Kisdobiskola: 19, II/4. Knauer: Timpani iskola 41. Kupinszkij: Xilofoniskola 17, 20	2 gyakorlat Knauer: Kisdobiskola 21, II/26. Knauer: Timpani iskola 51. Kupinszkij: Xilofoniskola 17, 20	1 gyakorlat Keune: Kisdobiskola 147. Fink: Timpani iskola 65. Kumpinszkij: Xilofoniskola 41.	2 gyakorlat Keune: Kisdobiskola 172. Fink: Timpani iskola 79. Kupinszkij: Xilofoniskola 61.
<i>Előadási darabok</i>	3 darab Coffin: Rondo snare (kisdob) Coffin: Three for three (3 tom) Bach: Rondó (xilofon)	3 darab Coffin: Drums Away (ritmushangszerek) Bach: Badineri (xilofon) Kamaramű	3 darab Zempléni: Szonatina (3 tom) Kraft: Kisdobszvit I. Mozart: Törökinduló (xilofon)	3 darab Kraft: Kisdob szvit (teljes) Coffin: J. for K. (ritmushangszerek) Gouno: Tánc a Faustból (kamara)

XVI.5.6 SZINTETIZÁTOR-KEYBOARD

A szintetizátor - keyboard tanításának szakirányú feladatai

- ismertesse meg a növendékkel a hangszer sajátosságait és alakítsa ki a hangszer biztonságos kezelését,
- alapozza meg a biztos technikai tudást a zeneelmélettel való szoros összefüggésben,
- adjon teret, lehetőséget a zenei fantázia kibontakoztatására, kreativitásra,
- a klasszikus zeneelméleti rendszeren keresztül vezesse rá őket a tánc- és jazz-zenei összefüggések logikájára,
- ismertesse meg a főbb tánc- és jazz-zenei stílusok sajátosságait, összevetve azok klasszikus zenetörténeti előzményeikkel,
- biztosítson olyan szilárd elméleti, technikai, gyakorlati tudásanyagot, amely a számítógép zenei alkalmazási területén is használható,
- adjon lehetőséget arra, hogy a zenei műveltség bármikor komolyzenére váltható legyen.

Ismertesse meg:

- a szintetizátor - keyboard múltját, fejlődési szakaszait,
- a hangszer felépítési sajátosságait,
- a legfontosabb érintésvédelmi szabályokat.

Alakítson ki:

- könnyed klaviatúra- és funkció-kezelést,
- önálló hangszín- és ritmuskezelést,
- kielégítő improvizációs készséget,
- megfelelő játéktechnikai biztonságot.

Fordítson figyelmet:

- a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
- a lapról olvasási készség fejlesztésére,
- a tudatos zenei memorizálásra,
- a művek zeneileg igényes kidolgozására,
- a rendszeres társas muzsikálásra.

Óraterv

Tantárgy	Évfolyamok							
	Előképző		Alapfok					
	1.	2.	1.	2.	3.	4.	5.	6.
Főtárgy	(2)	(2)	2	2	2	2	2	2
Kötelező tárgy	2	2	2	2	2	2	2	2
Kötelezően választható tárgy	(2)	(2)	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2
Összesen	2-6	2-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

Képzési idő: 8 év

Megjegyzés: Az évfolyam számok magukba foglalják az előképző, alapfok és továbbképző évfolyamait.

Főtárgy: szintetizátor - keyboard

Kötelező tárgy: szolfézs.

Kötelezően választható tárgyak:

elméleti: kamarazene, zeneelmélet, zenetörténet-zeneirodalom, improvizáció

gyakorlati: zongora vagy egyéb második hangszer, kamarazene, zenekar, kórus

Választható tárgyak: szolfézs, zeneelmélet, zenetörténet-zeneirodalom, improvizáció, zongora, második hangszer, kamarazene, zenekar, kórus, népzene.

A tanítási órák számára és képzési idejére vonatkozó rendelkezések

Főtárgy:

„A” tagozaton minimum 2x30 perc

„B” tagozaton minimum 2x45 perc

Kötelező tárgy:

szolfézs minimum 2x45 perc („A” tagozaton a 4. évfolyam végéig, „B” tagozaton az utolsó évfolyam végéig)

Kötelezően választható tárgy:

„A” tagozaton az 5. évfolyamon elmélet: minimum 1x45 perc

Választható tárgy:

az előképző 1. évfolyamától 1 vagy 2 foglalkozás

„B” tagozaton

elmélet: minimum 1x45 perc

gyakorlat: minimum 1x45 perc (csoportos), vagy
minimum 1x30 perc (egyéni)

Hangszeres előkészítő:

egyéni: 2x30 perc

csoportos: 2x45 perc

Kamarazene:

minimum: 1x45perc

Zenekar, kórus:

minimum: 2x45 perc

Követelmény a program elvégzése után az „A” tagozat végén

A növendék ismerje

a szintetizátor.keyboard múltját, fejlődési szakaszait

a tánc- és jazz-zenei stílusokat, stílusirányzatokat, a zeneszerzők és előadóművészek munkásságát,

a legelemibb érintésvédelmi szabályokat,

a tanult anyagban előforduló tempó- és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,

a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat.

Legyen képes

a zenei anyag kottahú előadására,

más hangszerekkel együtt játszani, kisebb zenekarokba beilleszkedni,

repertoárjának egyharmad részét kotta nélkül is eljátszani és ennek az anyagnak az állandó kézbentartására,

a szintetizátor-keyboard funkcióinak kezelésére,

az előadott művek önálló hangszín- és ritmuskezelésére,

megfelelő technikai tudásszintet elérni, mely az improvizációs gyakorlatokhoz szükséges.

Rendelkezzék

megfelelő előadókészséggel, ritmus- és periódusérzéssel,

jó zenei hallással,

művészi előadókészséggel, kreativitással,

vizuális, koncentráló- és memorizáló-képességgel,

a hangszer megszólaltatásához szükséges alapvető elektrotechnikai ismeretekkel.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A növendék ismerje

szélesebb körben a különböző szintetizátorok működési elvét, programozását, a klasszikus zeneszerzők munkásságát.

Legyen képes

repertoárjának nagy részét kotta nélkül is eljátszani,

repertoárjának egy részét transzponálni,

repertoárjának egy részét improvizálni,

összetettebb harmóniavezetésű darabokat játszani.

Rendelkezzék önálló harmóniaszerkesztési készséggel.

Művészeti alapvizsga követelményszintje: Szintetizátor-keyboard

legalább harminc jazz- és tánczenei szám ismerete különböző stílusokban, melyből a növendék a vizsgabizottság választása szerint három különböző ritmusút előad arranger kísérettel,

két jazz- és tánczenei szám, melyet a növendék zongorán, önálló bal kéz kísérettel ad elő,

két klasszikus előadási darab zongorán,
elméleti tesztlap kitöltése.

A növendék a gyakorlati vizsgán hangszeres játék során, az elméleti számonkérésen tesztlap kitöltésével tesz tanúbizonyosságot tudásáról. Az előadható művek jegyzéke: valamint a tesztlap

lehetséges kérdései: /30 jazz- és tánczenei szám arranger kísérettel: JINGLE BELLS, HAPPY BIRTHDAY, WHAT A WONDERFUL WORLD, EVERYBODY LOVES SOMEBODY, HAVA NAGILA, SOLEADO, RELEASE ME, PIREUS GYERMEKEI, MOON LIGHT SERENAD, I CAN'T GIVE YOU, SOMEBODY LOVES ME, HELLO DOLLY, ALL OF ME, DREAM A LITTLE DREAM OF ME, AGAIN, BLUE MOON, SUNNY, MORE, ORFEO NEGRO, I COULD HAVE DANCED ALL NIGHT, I WANT TO BE HAPPY, CSERESZNYEVIRÁG, LA CUCARACHA, SHE, EL CONDOR PASA, LOVE STORY, WITHOUT YOU, SAILING, AROUND THE WORLD, TUA / 2 jazz- és tánczenei szám zongorán, önálló bal kéz kísérettel: LOVE ME TENDER, FLY ME TO THE MOON / 2 előadási darab zongorán: J.S.BACH: KÉTSZÓLAMÚ INVENCIO (a-moll) HAYDN: ÜSTDOB SZIMFÓNIA.

Az elméleti tesztlap kérdései: Akkordok ötvonalas kottarendszerbe való beírása a jazz- és tánczenei jelölések alapján. A kérdéssor tartalmazzon: hármas- és négyeshangzat fordításokat, dim, 6, 7, M7, m7-5, 6/9, 9/6, 9b, 9#. 5b, 5# harmóniákat is.

Egy adott harmonizált dallamsor transzponálása akkordokkal együtt.

Egy dallamsor önálló harmonizálása (hármas és négyeshangzatokkal).

Egy dúr és egy moll hangsorra felépített hármashangzatok funkcióinak beírása.

Előjegyzések és hangsorok (dúr és moll) összekötése.

Hangközök felépítése megadott hangokra jelölésük alapján (T8-ig, basszuskulcsban)

Zenei fogalmak jelentése (suspend, additio, enharmónia, legato, staccato, crescendo, fort.)

Általános leírás a szintetizátorok fajtáiról, ill. a MIDI-ről.

XVI.5.7. SZOLFÉZS

A szolfézstanítás célja a zenei képességek sokoldalú fejlesztése és olyan zenei gondolkozás kialakítása, amely segíti a zenét tanuló növendéket a zenei anyag helyes értelmezésében és megszólaltatásában.

A szolfézs tantervi program e cél elérését kívánja segíteni azzal, hogy

- az általános zenei képességek fejlesztését, és
- a zenei alapismeretek elsajátítását pedagógiai folyamattá szervezi.

Külön figyelmet fordít arra, hogy e folyamat gazdagítsa a növendéket a zene megszólaltatásának és befogadásának örömeivel.

A szolfézstanítás szakirányú feladatai:

- a növendék személyiségének erkölcsi és szellemi formálása; érzelmvilágának kibontakoztatása, nemzeti identitástudatának megalapozása,

- átfogó zenei műveltség kialakítása,

- a hangszer tanulás segítése,

- a társművészetek iránti nyitottság megalapozása,

- a zenei készségek kiművelése, a képességek fejlesztése (mind befogadásban, mind reprodukálásban) az alábbi területeken:

= ritmus-metrum,

= tiszta intonáció,

= tájékozódás a magassági viszonyokban (relációk, hangközök),

= dallamhallás,

= többszólamúság - harmóniaazonosítás,

= zenei olvasás-írás,

= zenei szerkezet (forma, frazeálás, agogika),

= zenei memória,

= rögtönzés,

= zenehallgatás (szemben az előbbiekkal: a szintetizáló hallás fejlesztése),

- a zenei pályára készülő növendékek felkészítése a továbbtanulásra.

A szolfézstanítás - a hangszer tanítással szerves egységben - a zene megszerettetését, a későbbi öntevékeny muzsikálás és zenehallgatás iránti igény kialakulását kívánja megalapozni.

Az értékelési mód speciális szabálya szolfézs tanszakon

A tanár az egész tanévben óráról órára figyelemmel kíséri a növendékek fejlődését. A csoportos foglalkozáson minden növendék egyéni munkáját is értékeli szóban és alkalmanként érdemjegyekkel.

Fontos, hogy a növendékek legyenek tisztában saját képességeikkel, tudjanak munkájukat, szorgalmukat reálisan értékelni.

Tudják, mely területeken sikeresek, vagy esetleg elmaradásuk, pótolnivalójuk van. Kapjanak ehhez differenciált segítséget egyéni feladatokban is. Így az értékelés közösen kialakított véleményre épülhet.

A tanulók lehetőség szerint havonta kapjanak érdemjegyet munkájukra és szorgalmukra az ellenőrző könyv megfelelő rovatába.

A tanár évente több alkalommal írásbeli munka alapján is (felmérés) meggyőződhet a tanulók tudásszintjéről.

A felmérések anyagát a minimális követelmények alapján differenciáltan állítsa össze a pedagógus. Szerepeljen benne feladatsor, mind a készség-szintek mérésére, mind az elméleti tudás számonkérésére.

Az év végi felmérést az utolsó órák egyikén — vagy kisebb részletekben több órán — írják meg a tanulók.

Ezt követheti „A” tagozaton az *év végi összefoglaló óra*.

Az érdemjegy tükrözze a növendék

- képességeihez mért tudását, fejlődését,
- készség-, jártasság-, ismereti szintjét,
- kreativitását,
- kapcsolatát a zenével,
- az évközi munkáját az órákon — a felmérések eredményét.

A szorgalomjegy tartalmazza — vagy jelezze — a növendék érdeklődését, igyekezetét, tudásvágyát, szorgalmát vagy jelezze, hogy szorgalmában kívánnivalók vannak.

Követelményszint a szolfézs tanszakon

Az előképző végére tudjon a tanuló:

- önállóan dalt énekelni szöveggel szolmizálva,
- ismerje a violin- és basszuskulcsot,
- tudjon tájékozódni és olvasni a vonalrendszerben,
- feleljen meg a tantervi minimum követelményeknek

„A” tagozat 6. évfolyam végére:

- ismerje a hangsorokat,
- sajátítsa el a 6 év során tanult zenei kifejezéseket, elméleti ismereteket (tanterv alapján),
- valamennyire legyen tájékozott a zenei korszakokban,
- figyelmesen hallgasson zenét, tudjon tájékozódni a zeneművekben

„B” tagozat 6. évfolyam végére:

Az „A” tagozaton tanultakat kiegészítve

- tudjon nehezebb hangközmeneteket, hangsort, népdalt, kétszólamú dallamot lejegyezni diktálás után,
- funkciós ismeretek alapos elsajátítása,
- mindaz, ami szükséges egy szakiskolai vizsgához

TK „B” tagozat végén:

- zenetörténeti korszakok ismerete,
- C-kulcsok ismerete,
- XX. századi dallam lejegyzése,
- Klasszikus összhangzattan olyan tudása, mely elegendő egy tanárképző főiskolai felvételihez

Alaptankönyvünk:

- Dobszay L.: A hangok világa (sorozat I-II. kötete)
- Agócsy L.: Énekeljünk – Muzsikáljunk

Tanszaki meghallgatások:

- félévkor meghallgatás (írásban történő hallásgyakorlatok)
- év végén vizsga (szóbeli és írásbeli)

Művészeti alapvizsga követelményszintje SZOLFÉZS

- *Alapfok „A” tagozat befejeztével:*
 - 20 magyar népdal stílusos eléneklése
 - 10 műzenei szemelvény a barokk, klasszikus, romantika, XX. század zenéjéből
 - hangközök, hangzatok, hangsorok éneklése, felismerése, kisebb zenei formák ismerete
 - zenetörténeti tájékozottság

- *Alapfok „B” tagozat befejeztével:*

Az „A” tagozat követelményein felül a követelményrendszer kapcsolódik a felvételi vizsga anyagához:

- Hangköz, hangzatmenet, 2 szólamú (könnyű alterációt tartalmazó) dallam leírása
- Funkcióváltások, hangnemi kitérések, modulációk felismerése
- Lapról-éneklés

Művészeti záróvizsga követelményszintje SZOLFÉZS

- *Továbbképző „A” tagozat befejeztével:*
 - Ismerje és tudja alkalmazni az alapfokon tanultakat
 - 20 népdal stílusos éneklése
 - 5-5 dal – a barokk, klasszikus, romantika, XX. sz. zenéjéből
 - Ismerje a zenetörténeti korok stílusjegyeit, műfajait
 - Funkciós zenében való tájékozódás
- *Továbbképző „B” tagozat befejeztével:*
 - A továbbtanuláshoz szükséges zeneelméleti ismeretek, zeneirodalmi tájékozottság
 - 30 népdal stílusos előadása
 - 5 műdal éneklése
 - Bach Példatár I.

Művészeti alapvizsga követelményszintje SZOLFÉZS FŐTANSZAK

- *Alapfok „A” tagozat befejeztével:*
 - 20 magyar népdal stílusos előadása
 - 15 műzenei szemelvény a barokk, klasszikus, romantikus és XX. század zenéjéből

- hangközök, hangzatok, hangsorok éneklése, felépítése, felismerése
 - zenei formák ismerete, ritmuselemek ismerete
 - zeneirodalmi, zenetörténeti tájékozottság
- *Alapfok „B” tagozat befejeztével:*
Az „A” tagozat követelményszintjét kiegészítve, mely kapcsolódik a felvételi vizsga anyagához:
- Hangköz, hangzatmenet, 2 szólamú (könnyű alterációt tartalmazó) dallam leírása
 - Funkcióváltások, hangnemi kitérések, modulációk felismerése, lapról-éneklés
 - Egyszerű műzenei formák hallás utáni felismerése

Művészeti záróvizsga követelményszintje SZOLFÉZS FŐTANSZAK

- *Továbbképző „A” tagozat befejeztével:*
- Ismerje és tudja alkalmazni az alapfokon tanultakat
 - Rendelkezzék biztos tájékozódó-képességgel 7# 7b-ig az abszolút rendszerben
 - 20 magyar népdal (10 új, 10 régi stílusú)
 - ismerjen minden zenetörténeti korból 5-5 művet, tudjon zongorakísérettel dalt énekelni, elemezni, tudja ezeket alkalmazni hangszeres tanulmányaiban
- *Továbbképző „B” tagozat befejeztével:*
Az „A” tagozat követelményein felül a követelményrendszer kapcsolódik a felvételi vizsga anyagához.
- 30 népdal stílusos éneklése, elemzése
 - 5 műdal, különböző zenetörténeti stíluskorszakokból
 - Bach: Példatár I. kötet
 - A klasszikus összhangzattan funkciós rendje, alterált akkordok ismerete, zongorán játszása
 - C-kulcsok ismerete
 - Zeneirodalmi tájékozottság

XVI.5.8. ZENEIRODALOM-ZENETÖRTÉNET

Intézményünkben a zeneirodalom-zenetörténet tárgy kötelezően választható, illetve választható tárgyként szerepel. Ezért az általános feladat- és követelményszintet ennek figyelembevételével az alábbiak szerint határozzuk meg.

Általános célok és feladatok

A zeneirodalom-zenetörténet tanításának általános célja, hogy a zene iránt érdeklődő, zeneileg művelt embereket neveljen. Legyen lehetősége a zenei műveltség megszerzésére azoknak is, akik hangszeres tanulmányaikat csak kisebb intenzitással képesek folytatni, illetve egyéb elfoglaltságuk miatt a hangszeres osztályának megfelelő szolfézs tananyagot jó eredménnyel nem tudják elvégezni.

A zeneirodalom-zenetörténet órák általános feladata a zenei fogékonyság elmélyítése, a zenei ismeretek bővítése, s a zenetörténet átfogó megismertetése. Eredményeképpen a növendékek rendszeres hangverseny-látogatók lesznek, jobban tudnak tájékozódni a zene bármely műfajában, s nyitottabbá válnak a kortárs zene és táncművészet iránt.

Általános követelményszint

A növendékek mutassanak kellő tájékozottságot a tanult zenetörténeti stíluskorszakokban. Ismerjék fel a tanév folyamán meghallgatott, elemzésre elkészített zenei példákat, s tudjanak tájékozódni az egyes zenetörténeti korszakokban. A konkrét, meghallgatásra, elemzésre szánt anyagot az adott csoport hangszeres összetételének és érdeklődési körének megfelelően a csoport tanára állítja össze. A konkrét zenei anyag a naplóban kerül rögzítésre, s a zenetörténet csoport félévkor és év végén összefoglaló órát tart.

XVI.5.9. KAMARAZENE

A kamarazenei foglalkozások célja, hogy sajátos eszközeivel teremtsen lehetőséget az alapfok és a továbbképző évfolyamok növendékei számára, hogy - az egyéni foglalkozásokon elsajátított tudás felhasználásával - érzelmileg gazdag, harmonikus személyiséggé válhassanak.

Ösztönözze a növendékeket, hogy a kamarazenélés közben megszerzett zenei kifejezőkészséget és technikai eszközöket használják fel az egyéni hangszeres játékban is.

Hozzon létre együttműködést a növendékek tudásának különbözőségéből.

Mutasson utat a közösség erejével a toleráns magatartásra.

Alakítsa ki a kultúra iránti nyitottságot.

Hangsúlyozza a művészetek aktív művelésének fontosságát.

A kamarazenei foglalkozások szakirányú feladatai

A növendékek megismertetése az alapvető együttzenélés játékmódokkal.

A különböző zenei stílusokban használt előadói hagyományok bemutatása.

A "zenekari hallás" fontosságának alakítása, tudatosítása.

A figyelem időtartamának és elmélyítésének (vertikális-horizontális) fejlesztése.

Az egységes ritmusjáték kialakítása, tudatosítása.

Az arra alkalmas növendékek felkészítése professzionális együttesben való játékra.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

A növendék ismerje meg

- a zenekar/együttes egyes részeinek különböző funkcióit,
- az alapvető kamarazenei játékmódokat,
- az egyes zenetörténeti stílusok és hangszerek előadói hagyományait.

Legyen képes

- szólamát helyes tempóban, dinamikában, stílusban, az adott műben betöltött funkciója szerint eljátszani,

- a szólamon belüli és a szólamok közötti harmonikus együttjátékra irányítani figyelmét,
- a szólambeosztáshoz igazodó új zenei anyagot lapról játszva is megszólaltatni.

Tudja alkalmazni

- az alapvető egységes zenekari játékmódhoz tartozó hangszertechnikai ismereteket,
- a zenekari hallásfejlesztés közben kialakuló figyelmet a többszólamúságra, a dinamikai és ritmikai folyamatok árnyalására, a tempóvétel és -tartás differenciálására,

További követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

A növendék legyen képes

- felnőtt amatőr zenekarban játszani,
- részt venni önálló kamarazenei produkcióban.

Alkalmazza tudatosan

- a zenekari kommunikációs láncot,

Az értékelési mód speciális szabálya kamarazene tanszakon

/Félévkor és évvégén egyaránt szóveges értékelés van: kiválóan megfelelt, jól megfelelt, megfelelt, nem felelt meg./

XVI.6. NÉPI JÁTÉK-NÉPTÁNC

XVI.6.1. Az alapfokú táncművészeti oktatás célrendszere és funkciói

1. Az alapfokú művészetoktatás követelménye és tantervi programja lehetőséget nyújt a tanulók mozgásműveltségének és mozgáskultúrájának sokirányú fejlesztésére, fizikai állóképességének, ügyességének, cselekvő biztonságának, ritmusérzékének, hallásának, tér- és formaérzékének fejlesztésére, gazdagítására. Egészséges életmódra, magabiztosságra, határozottságra, érzelmi nyitottságra neveli. Hozzájárul, hogy a tanulók személyisége nyitottá váljon a közösségi alkotó tevékenység és a művészetek iránt. Kibontakoztatja a tanulók kreativitását, improvizációs képességét, készségét.

2. A program keretében folyó táncművészeti nevelés alkalmat ad a táncművészet különböző műfajai iránt érdeklődő és fogékony tanulók képességeinek fejlesztésére, biztosítja a különböző művészeti szakterületeken való jártasságok megszerzését és gyakorlását. Figyelembe veszi az életkorra jellemző fizikai és szellemi sajátosságokat, a tanulók érdeklődésére, tapasztalataira, folyamatos technikai fejlődésére építve gyarapítja ismereteiket, fejleszti képességeiket és alakítja készségeiket.

Az alapfokú és továbbképző évfolyamokon képességeiktől és a szorgalmuktól függően fejleszthetik tánctechnikai, előadói műveltségüket és különféle szakirányú területeken szerezhetnek jártasságot.

3. A táncművészeti oktatás célja, hogy felkészítse és irányítsa a tehetséges tanulókat a táncművészeti pályára, illetve az amatőr táncéletbe való bekapcsolódásra. A múlt és a jelen hagyományainak és táncművészeti értékeinek megismertetésével és megszerettetésével lehetőséget teremt a tanulók számára életkoruknak megfelelő táncművészeti kultúra és műveltség megszerzésére.

4. A folklórismeretek oktatásának célja a tanulók érdeklődésének felkeltése a néprajz és általában a kultúrtörténet iránt, elősegítve ezzel esetleges ilyen irányú továbbtanulásokat, de mindenképpen érdeklődő és értő közönséget nevelni a hasonló tematikájú művészeti és tudományos tevékenység számára.

5. A tánc történet célja, hogy a tanulókat a szakmai ismereteikre alapozva ismertess meg az egyetemes és nemzeti tánc történeti folyamatokkal, a táncművészet kimagasló alkotó egyéniségeinek munkásságával, a táncirodalom néhány alapvető művével, továbbá fejlessze ízlésüket és ösztönözze őket arra, hogy a táncművészet értő és élvező befogadóivá váljanak.

XVI.6.2. A tanszak feladata

Ismertesse a tanulóval

- a hagyományos népi játékokat
- a három dialektus tánc típusait, táncrendjeit
- a mozgásanyag variációs lehetőségeit
- a tánchoz kapcsolódó énekeket, zenei kíséretet
- a néprajztudomány sajátos megközelítési módját
- a folklórkutatás tárgyának, az alávetett társadalmi rétegek, a „nép” műveltségének sajátos helyét az egyetemes emberi kultúrában
- a táncművészi és közhasznú formáit
- a társasági táncélet alkalmait
- a színpadi táncművészet legfontosabb ágazatait és korszakait
- az egyetemes és nemzeti táncművészet legjelentősebb művészeinek pályáját
- az egyetemes és nemzeti táncművészet néhány alapművét, s ezek elemzésén keresztül a táncirodalom különböző stílusait

Alakítsa ki a tanulóban

- a rendszeres munka természetes igényét
- a megfelelő munkafegyelmet
- a munkájuk tudatos kontrolálását
- a művészi előadásmód kivitelezését
- az általános szemléletmódot, amely a népi kultúra, népelet egyes jelenségeit egy összefüggő rendszer egymást feltételező részeiként értelmezi
- az esztétikai érzéket
- a művészetek befogadására nyitott attitűdöt
- a fogékonyságot a múlt és a jelen értékeinek befogadására

Fejlessze a tanuló

- mozgáskultúráját,
- testi-lelki állóképességét,
- kapcsolatteremtő képességét

A tanszak tantárgyai

Főtárgy:

- népi játék, néptánc

Kötelező tantárgyak:

- folklórismeret,
- tánc történet

Kötelezően választható tantárgyak:

- népi ének /alapfok 1-3. évfolyamig/
- tánc történet,
- folklórismeret /alapfok 4-6. évfolyamig/
- kinetográfia.

Szabadon választható tantárgyak:

- A tanszak bármely, az életkori sajátosságoknak megfelelő gyakorlati tantárgya.

. A **népi játékok** az előkészítő, és az alapfok 1-2. évfolyamán játszanak fontos szerepet. A gyerekek megismerik a magyar játékkincs legszebb változatait, s ezen keresztül megszeretik a népzene és néptáncot.

. A tánc technika, ami minden órát bevezet, a táncos izomzatának, ízületeinek bemelegítése mellett a technikai alapozást hivatott szolgálni.

. A ritmikai gyakorlatok és a táncos nyelvezet elsajátítása is a táncosok felkészülését segíti.

. A **néptánc** oktatása elkezdődik az előkészítőben, de az alapfok és a továbbképző évfolyamain teljesebben ki. Egyre több dialektus táncrendjeit ismerik meg a tanulók, s táncolják „anyanyelvüként”.

. A **daltanulás** szorosan összetartozik a tánccal, míg a koreográfiák a tanult eredeti anyagok összefoglalásai.

A **folklórismeret** az alapfok 3-6. évfolyamán kötelező tantárgy. A 4 év alatt a tanulók megismerkednek a jeles napokkal, az emberélet fordulóival, a magyar nép hiedelemvilágával. A továbbképzőn szabadon választhatják ezt a tárgyat. Ekkor a népköltészetéről és a magyar nép táji-történeti csoportjairól hallgathatnak előadást.

A néptáncot tanuló gyerekek számára szükséges, hogy tudatosodjon bennük: művészeti területük egy komplex, elkülönülő részeiben összefüggő kultúra része.

A **tánc történettel** a továbbképzőn találkoznak a tanulók. Ekkor az egyetemes és nemzeti tánc történeti rétegekről, stílusjegyekről tanulnak. Így a táncművészet értő és élvező befogadójává válnak.

A **kinetográfia** tantárgy a továbbképző 9-10. évfolyamán a választható tárgyak között szerepel, de minden továbbképzés hallgatónak ajánlani tudjuk. Akik megtanulják kinetográfiát, azok az írásos anyagot sokkal pontosabban, gyorsabban tudják elsajátítani, mint a szöveggel leírt folyamatokat. Emellett nagyon sok néptánc közlés csak kinetogramban történt, tehát szövegesen nem hozzáférhető.

Szabadon választható tantárgy: a tanszak bármely tantárgyából választható. Célja, hogy a tehetséges tanulóknak módot adjon a további fejlődésre.

XVI.6.3. Követelmények az előképző elvégzése után

Népi játék, néptánc

A tanuló ismerjen:

. legalább 10 kiszámolót, 10 különböző típusú játékot, ill. 10 népdalt.

Legyen képes:

- . a játékokhoz fűződő lépéseket szépen előadni,
- . egyszerű ritmusképleteket visszaadni tapssal, dobogással (4* 2/4-es).

XVI.6.4. Követelmények az alapfok elvégzése után

Népi játék, néptánc

A tanuló ismerje:

- . a tanult játékokat (min. 20) és népdalokat (min. 40),
- . a tanult táncrendeket, s legalább kettőt magabiztosan improvizáljon. Pl.: dél-dunántúli ugrós, kanásztánc (fiúk), karikázó (lányok), rábaközi dús, illetve körverbunk (fiúk), szatmári verbunk (fiúk), hajlikázó (lányok), lassú és friss csárdás, széki négyes, csárdás, sűrű és ritka tempó (fiúk), lőrincrévi páros táncok, sárközi ugrós és csárdás, karikázó (lányok), verbunk (fiúk), dél-alföldi páros ugrós és csárdás.

Legyen képes:

- . a technikai gyakorlatokat biztosan végrehajtani, összekötni,
- . 2/4-es ritmusképletet visszatapsolni, dobogni,
- . Legyen képes felismerni és megnevezni az irányokat, arányokat, alakzatokat.

Folklórismeret

A tanuló ismerje:

- . a folklór, mint történeti hagyomány sajátosságait, az egyes jeles napok időpontját,
- . a jeles napok vallási, hiedelmi funkcióját, magyarázó történetét,
- . a hagyományos paraszti élet jellegzetes fordulópontjait,
- . a magyar paraszti világkép legfőbb elemeit, eredetüket, s a hozzájuk fűződő mondákat,
- . a parasztság hiedelemvilágának főbb szereplőit, funkciójukat,
- . a korévfolym szintjének megfelelő legfontosabb folklór-kiadványokat, és intézményeket

Legyen képes:

- . felidézni az egyes jelenségek konkrét megjelenését, a népszokások idejét és rítusrendjét, előadni népdalokat, rítusénekeket, és szokásszövegeket.

XVI.6.5. Követelmények a továbbképző elvégzése után

Néptánc

A tanuló ismerje:

- . a különböző táncrendek zenéjét, népdalait (min. 100),
- . a tanult táncrendeket.

Legyen képes:

- . a technikai gyakorlatokat biztosan végrehajtani, összekötni,
- . 2/4-es ritmusképletet visszatapsolni, dobogni,
- . legyen képes felismerni és megnevezni az irányokat, arányokat, alakzatokat.

Folklórismeret

A tanuló ismerje:

- . a fő népköltészeti műfajok jellegzetességeit,
- . a magyar népművészet-kutatás leghíresebb irányzatait, képviselőit,
- . a magyar néprajzi csoportok földrajzi elhelyezkedését, kialakulásuk legfőbb történeti momentumait, hagyományos népi kultúrájuk meghatározó jegyeit.

Legyen képes:

- . rugalmas szemlélettel látni az egyén, a közösség egységét és kölcsönhatását a hagyományos népi kultúrában,
- . megkülönböztetni a népi és „magas” kultúra jelenségeit, összehasonlítni jellemzőiket,
- . felidézni a prózai népköltészeti alkotások főbb tartalmi csoportjait, témaköreit,
- . önálló véleménynyilvánításra a látott művekről.

Kinetográfia

A tanuló ismerje:

- . a mozdulatelemzés alaptényezőit,
- . a mozdulat és helyzet típusait.

Legyen képes:

- . a kinetogrammal lejegyzett motívumokat pontosan leolvasni, és stílusosan előadni.

Tánc történet

A tanuló ismerje:

- . az adott évfolyam tananyagát,
- . a táncművészet kimagasló alapműveit,
- . a nagy egyéniségek munkásságát,
- . az egyetemes és nemzeti tánc történeti folyamatokat.

Legyen képes:

- . elemezni a táncművészet különböző stílusait,
- . a társművészetek iránti érdeklődésre,
- . a múlt és a jelen értékeinek befogadására.

XVI.6.6.A táncművészeti beszámoltatás általános szabályai

A táncművészeti ág **kötelező** beszámoltatási formái **gyakorlati** és **elméleti** tárgyakban:

- . Félévi és év végi vizsga tartása, melynek anyagát a szaktanár állítja össze.
- Az osztályzatokra a szaktanár tesz javaslatot, a bizottság szótöbbséggel dönt.
- . Év végén színpadi előadás, koreografált színpadi bemutató a tanult anyagból, a tanult gyakorlati elemekből csoportos vizsga, melynek anyagát a szaktanár állítja össze.

A táncművészeti ág **lehetséges** beszámoltatási formái **gyakorlati** tárgyakban:

- . időszakos szereplések,
- . részvétel versenyeken, fesztiválokon, találkozókön.

A néptánc tanszak

A tanulók minden évfolyamon félévi és év végi vizsgán adnak számot tudásukról. A vizsga anyagát a szaktanár állítja össze. A bemutatás csoportosan történik. A minősítésre, az osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot. A bizottság szótöbbséggel dönt.

A beszámoló formái

Népi játék, néptánc

Előképző

- . félévi beszámoló:
a tanult játékok bemutatása,
népdalok eléneklése.
- . év végi bemutató:
a tanult játékfűzés (koreográfia bemutatása).

Alapfok, Továbbképző

- . félévi beszámoló:
gyakorlat
a tanult anyag biztos ismeret, improvizálás.
elmélet
a tanult anyaghoz kapcsolódó elmélet
(pl. táncrend, zenekari felállítás...),
népdalok.
- . év végi bemutató:
a tanult koreográfiák színpadi bemutatása.

Folklórismeret

A beszámoló formái

- . a memoriter szöveg- és dallamanyag folyamatos kikérdezése,
- . az egyes tárgykörök lezárásakor dolgozat,
- . házi dolgozat.

Kinetográfia

A beszámoló formái

1. év

- félévi beszámoló.
 - . egyszerű motívum (karikázó, ugrós) leolvasása, stílusos előadása,
 - . a motívumok ritmusának pontos eltapsolása,
 - . a motívumban szereplő mozdulattípusok felismerése.
- év végi beszámoló:
 - . verbunk, ill. csárdás motívum leolvasása, stílusos előadása,
 - . mozdulattípusok felismerése.

2. év:

- félévi beszámoló:
 - . legényes motívum leolvasása, stílusos előadása,
 - . mozdulattípusok felismerése.
- év végi beszámoló:
 - . eszközös motívum, 1 páros motívum leolvasása, stílusos előadása.

XVI.6.7. Művészeti alapvizsga követelményei

1.A vizsga részei

A vizsga szóbeli és gyakorlati vizsgarészből áll.

A szóbeli vizsga tantárgya és időtartama:

Folklórismeret 10 perc

A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama:

Népi játék, néptánc 10 perc

Folklórismereti témakörök.

A vizsga anyaga a helyi tanterv alapján a folklórismereti témakörökből áll. A diákok egy tétel kihúzása után önállóan számolnak be tudásukról.

Népszokások, bevezetés

Jeles napok:

Adventtől-vízkeresztig:

Advent („Kisböjt”), Miklós és Luca nap, Karácsony, Betlehemezés, Regölés,
Aprószentek, Szilveszter-Újév, Vízkereszt

Vízkeresztől-Dömötör napig:

Farsang, Nagyböjt, Húsvét, Zöldfarsang, Pünkösöd,

Munkavégző ünnepek:

Aratás, szüret, „disznótor”

Pásztorok jeles napjai:

Szentmihály, Vendel, Dömötör

Az ember életfordulói:

Születés, gyermekkor, legény- és leányélet, párválasztás, házasság, lakodalom, halál.

A gyakorlati vizsga tartalma:

Táncdialektusokból (lásd helyi tanterv: Követelmények az alapfok elvégzése után: Népi játék, néptánc) kettő előadása kiscsoportban (maximum 3 pár), illetve a szolisztikus táncokat egyenként.

Az egyiket a vizsgáló, a másikat a vizsgáztatók választják.

A tanult anyagok közül párban, illetve egyenként improvizálják.

Ismerniük kell legalább öt játékot, a tájegység táncrendjét, a benne található tánc típusok nevét, a kísérő zenekari felállást, a legjellemzőbb viseletet alapszinten.

A vizsga értékelése

A szóbeli vizsga értékelésének általános szempontjai:

- az egyes jeles napok időpontjának ismerete
- a jeles napok magyarázó történetének ismerete,
- tájékozottság a hagyományos paraszti élet jellegzetes fordulópontjairól,
- a szokáshoz fűződő népdalok, rítusénekek, szokásszövegek helyes tolmácsolása.

A gyakorlati vizsga értékelésének általános szempontjai:

- a tanult táncok pontos, stílusos bemutatása,
- technikai biztonság,
- táncos párjával való együttműködés kialakítása,
- zenével való összhang,
- a gyakorlathoz tartozó elmélet pontos tudása.

XVI.6.8. Művészeti záróvizsga követelményei

1.A vizsga részei

A vizsga szóbeli és gyakorlati vizsgarészből áll.

A szóbeli vizsga tantárgya és időtartama:

Folklórismeret-tánc történet 10 perc

A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama:

Néptánc 15 perc

Elméleti vizsga: Folklórismeret-tánc történet

a köznapi és művészi mozgás,

a tánc és a társ művészetek,

a tánc történet főbb korszakai, a tánc társadalmi szerepének változásai.

a tánc és a vallások, rítusok (őskor, ókor)

a tánc és a szórakozás, a tánc és a reprezentáció (ókor, középkor, reneszánsz, barokk)

a színpadi táncművészet kialakulása (udvari balett)

romantikus balettek,

klasszikus balettek,

modern tánc,

folklórizmus,

jelentős hazai együttesek profiljának, táncosok pályájának, koreográfusok munkásságának jellemzői,

az egyetemes tánc történet legjelentősebb alkotói és műveik,

helyi jellegzetes tánc történeti emlékek.

Gyakorlati vizsga: Néptánc

A helyi pedagógiai programban szereplő 5 teljes táncrendből három előadása párban, illetve egyéneként.

Az egyiket a vizsgálzó, a másikat a vizsgáztatók választják.

A tanult anyagot párban, illetve egyéneként improvizálják.

Ismerniük kell még a tájegység táncrendjét, a benne található tánc típusok nevét, a kísérő zenekari felállást, s a viseletet.

A vizsga értékelése

A szóbeli vizsga értékelésének általános szempontjai:

- a tánc művészi és közhasználatú formáinak ismerete,
- a táncművészet főbb korszakainak ismerete,
- tájékozottság a táncművészet műfajainak jellegzetességeiről,
- a tánc és a társ művészetek kapcsolatának ismerete,
- kiemelkedő alkotók és művek ismerete,
- helyi tánc történeti emlékek ismerete.
-

A gyakorlati vizsga értékelésének általános szempontjai:

- a tanult táncok pontos, stílusos bemutatása,
- technikai biztonság,
- táncos párjával való együttműködés kialakítása,
- zenével való összhang,
- a gyakorlathoz tartozó elmélet pontos tudása.

XVI.6.9. TANANYAG

Népi játék-néptánc

ELŐKÉPZŐ 1.-2. ÉVFOLYAM

Népi játékok:

- énekes-táncos gyermekjáték
- népies sportjáték

Megjegyzés

A népi játékok alkalmazásánál körültekintően járjunk el, vegyük figyelembe a gyermekek nemét, korát, érdeklődési körét, a helyet, ahol a játékot tanítjuk. Tudnunk kell előre, hogy mit akarunk a játékkal elérni:

- mozgáskészség javítása
- közösségi érzés tudatos erősítése
- élményszerzés, játékra nevelés

Eredeti énekes-táncos gyermekjátékok

- altatók Csicsúja babája..., Beli, beli kucu beli
- kiolvasók Mese.mese mátká..., Kiugrott a gombóc....., Héja, héja lakatos
- szerepjátékosok Lipem –lopom a szőlőt..., A csengeri piacon..
- fogócska Ha én cica..., Katica szállj el..., Tüzet viszek...
- párválasztó Három csillag..., Hajlik a meggyfa..., Elvesztettem zsebkendőmet...
- fogyó-gyapodó Járok egyedül..., Itt ül egy kis kosárban...,
- vonulós-kapuzó Új a csizmám..., Miért küldött az...,

Népi sportjátékok

Kiválóan alkalmasak jellembeli tulajdonságok (ügyesség, bátorság, önuralom, önzetlenség, gyors felfogóképesség, versenyszellem) fejlesztésére.

- küzdő Adj király katonát
- nemzetes
- fogó Fekete-fehér, fészekfogó, Itt a kettő...
- pásztorjátékok Csülkőzés, kanászozás
- tréfás versengések Bakugrás, sőtörés,

Néptánc alaplépések

A játékokhoz fűződő lépések: szép egyenletes járás, futás, egyes-kettes csárdás, szökellő, galopp, sarkazó, szökdelés páros lábon, stb..

ALAPFOK 1-6 ÉVFOLYAM

1. évfolyam

Tánctechnika

- gimnasztika:
 - járás lábujjon, sarkon, külső- és belső láb éle,
 - futások különböző kartartással, lábemeléssel,
 - törzs- kar- és fejgyakorlatok
- speciális gyakorlatok:
 - helyes testtartás,
 - pozíciók fogalma (I. II.) – pozíció váltások,
 - térdhajlítás (demi plié)
 - féltalpra emelkedés (relevé)
 - lábcsúsztatás (battement tendu)

Ritmika

- hangjegyérték gyakorlatok: nyolcad – negyed – fél értékű járás tapssal,
- visszhanggyakorlatok,
 - futótűz – ritmustovábbadása tapssal, dobogással

Táncos nyelv

- irány fogalma: jobb – bal, előre – hátra, rézsút irányok,
- alakzatok: kör, félkör, sor, oszlop, cikk-cakk

Játék

- különböző típusú játékok (párválasztó, párcserélő, fogyó-gyarapodó, vonulós, kapuzó, sportos)
- kiolvasók

Néptánc

- dél-dunántúli ugrós alapmotívumok:
 - cifra, hücögő, lengető, térdütögető, csapások és ezek variációi, keresztező futó,
 - vonulós-dudálós motívumok
- eszközös táncok fiúknak kanásztánc, lányoknak üveges
- mezőföldi karikázó motívumok:
 - egyes és kettes csárdás rugózva, sarkas, hücögő, lengető-hücögő, variánsai, futó tükörcsárdás

Daltanulás

- mezőföldi és dél-dunántúli dalok

Koreográfia

- a tanult eredeti anyag és játékok alapján

2. ÉVFOLYAM

Tánctechnika

- gimnasztika
- speciális gyakorlatok
 - az eddig tanultak ismétlése, kombinációja,
 - újabb pozíció (V.)
 - térdhajlítás (grand plie)
 - lábörzések a földön,
 - lábemelések (relevé lent)
 - karpozíciók (I., II., III)
 - ugrások: két lábon paralelle ugrások (saute)
 - + $\frac{1}{4}$ et, $\frac{1}{2}$, et fordulva jobbra-balra

Ritmika

- egyenletes járás közben hosszabb ritmusképletek visszatapsolása, dobogása
- kétszólamú mozgás gyakoroltatása

Táncos nyelv

- térirányok (1-8)
 - karakter (stílus) – hasonlóság, azonosság, különbözőség

Játék

- szerepjátszó és sportos játékok tanulása

Néptánc

- ugrós motívumok Rábaközéből
- kopogó, sarkas cifra, ugrócsapó és variánsai, terpeszcsapó,
- verbunk motívumok (Rábaköz)
- tapsbemérő, fordulós és variációi, lengető-séta, pattintó csapó, hegyező
- lányoknak somogyi karikázó
- ingó, lépő, csárdás, keresztező, belépő, futó.

Daltanulás

- rábaközi és somogyi dallamok

Koreográfia

- a tanult anyagból

3. évfolyam

Tánctechnika

- gimnasztika
- speciális gyakorlatok
- az eddig tanultak kombinációja
- lábdobások (battement tendu jeté, grand battement jeté)
- fejkapás technika
- forgás

Ritmika

- kontrás taps gyakorlása
- járás-futás változó tempójú zenére

Táncos nyelv

- tempó: lassú, közepes, gyors (tánctípushoz kötve)
- szimmetria -asszimmetria

Néptánc

- szatmári verbunk, lassú és friss csárdás
- különböző csárdások, cifra variációk, hegyezők, bokázók, kisharang, keresztező, fonás előre-hátra, átverős, lábfelhúzás (csizmaszárütő) párosfogó, kiforgató, lányoknak forgások, fiúknak csapások
- hajlikázó: vonulósok, kapuzók, egyéni szatmári figurák
- széki négyes és csárdás
- bekezdő, lépő, váltó, séta-cifra, kopogók, páros forgó

Daltanulás

- szatmári és széki dalok

Koreográfia

- a tanult anyagból

4. ÉVFOLYAM

Tánctechnika

- gimnasztika
- speciális gyakorlatok
 - az eddig tanultak nehezített változatai
 - ugró (assamblé, jeté) gyakorlatok
 - forgások diagonálban

Ritmika

- nehezebb visszhang gyakorlatok
- koordinációs gyakorlatok (mást táncolnak és mást tapsolnak)

Néptánc

- széki táncrend
 - négyes és csárdás ismétlése,
 - lassú: szép páros összefogódzás, lassú lépő helyben fordulva, előre-hátra haladva
 - porka – hétlépés motívumok: ropogtató, páros forgás, előre-hátra lépő, lány kiforgatása, csapás díszítés
- fiúknak: sűrű és ritka tempó. bekezdő, kopogó, csapások, lezárók, lábkörzések, figurák
- lányoknak: somogyi karikázó
 - kapuzók, ingó, csárdás, lépő, rida, ridaváltó, belépő

Daltanulás

- széki lassú, négyes csárdás dallamok (+ csujjogatások)
- somogyi karikázó dalok

Koreográfia

- somogyi és széki anyagból

5. ÉVFOLYAM

Tánctechnika

- gimnasztika
- speciális gyakorlatok
 - alapszokások (rúd és középszokások)
 - lábkörzések (demi rond, rond de jambe par tere)
 - ugrások (echappé) fordulva is
 - forgások és ugrások diagonálban

Ritmika

- hosszabb ritmusképletek memorizálása
- nehezebb koordinációs gyakorlatok
- régi és új stílusú zene felismerése

Néptánc

- Dél-alföldi páros ugrás
 - egy csárdás (pihenő) kirúgós cifra, oldalazó, hátravágó, kopogó, légbokázó-cifra futó-kirúgós cifra, excsapások, haladó bokázók, földcsapó, szökellős dobogó
- Dél-alföldi csárdás
 - séta, séta-lengető, páros forgó, forgóváltó (huppantós, ledobbantós, bokázós) páros bokázó, oldalt dobantós, kisharang, félfordulós (bedöntve is) előre-hátra haladó
- Lőrincrévi páros táncok
 - páros forgás, kinyitás, kiforgatás és vezetés

Daltanulás

- Dél-alföldi és lőrincrévi dalok

Koreográfia

- Dél-alföldi ugrós és csárdás anyagból

6. ÉVFOLYAM

Tánctechnika

- gimnasztika
- speciális gyakorlatok
 - az eddig tanultak ismétlése, kombinációja

Ritmika

- összetettebb koordinációs gyakorlatok (különböző láb- kéz- fejmozgás)
- különböző tánc típus zenei anyagának felismerése a tanult táncrend alapján

Néptánc

- Sárköz táncrend
 - karikázó
 - 5/8 –dos lépő, csárdás, keresztező, rezgők, futó, jobbra-balra váltások
 - ugrós
 - Sárközi cifrák, kirúgók, haladók, kopogók...
 - verbunk: cifra, keresztező, hátravágó, záró, váltó, hegyező, csizmaverő
 - csárdás: kettes csárdás, egy lépés, cifra, lippentő, keresztező, bokázó, sarkazó, sergő, forgó, mártogató, kopogók

Daltanulás

- Sárközi dalok: karikázó, ugrós, csárdás

Koreográfia

- Sárköziből

TOVÁBBKÉPZŐ 7-10 ÉVFOLYAM

7. ÉVFOLYAM

Tánctechnika

- gimnasztika
- speciális gyakorlatok

Néptánc

Gyimesi táncok

A/ Kárpát-medencei

- féloláhos
- verbunk
- lassú és sebesmagyaros
- lassú és sebes csárdás
- kettős jártatója és sirülője

B/ Balkáni táncréteg

- sima héjsza
- borobjászka
- kerek
- tisztí héjsza
- békási ruszka
- hosszúhavasi
- régi héjszka

C/ Közép-európai táncréteg

- három sirülő
- egytoppantós, háromtoppantós
- hétlépés
- porka

Somogyi táncrend

- karikázó és ugrós ismétlése kiegészítése
- lassú és friss csárdás
- kettős csárdás, bokázós csárdás, keresztező csárdás
- rezgő, mártogatós, csalogató

Daltanulás - koreográfia

A tanult anyagból

8. ÉVFOLYAM

Tánctechnika

- gimnasztika
- speciális gyakorlatok

Néptánc

Palóc táncok

- karikázó
- csárdás, bekezdő, bukós, sergő, váltó jobbra-balra
- verbunk: lépő, fordulгатó, bokázó, lengető, cifra, hegyező cifra, oldalt ugró, csapó, sarkazó

csárdás: egy lépés, lengető, aprózó, szaladó, hegyező-cifra, bokázó, mártogató
Székelyföldi táncok

verbunk: bokázó, ugró bokázó, kopogók, csapásolók, keresztező, terpesz bokázó, koppantgató

forgató: összerázó, átvető, összeugró, csizmaverő, kiforgató, csalogató, forgó, tapsos, ugró, bokázó

szöktető: cifrák, kopogók

Daltanulás, koreográfia

- palóc és székelyföldi anyagból

9. ÉVFOLYAM

Tánctechnika

- gimnasztika

- speciális gyakorlatok

Néptánc

Mezőségi vagy kalotaszegi táncok

A/Mezőségi

lassú cigánytánc

szászka (ritka csárdás)

ritka szökös

sűrű csárdás

ritka magyar

sűrű magyar

korcsos

négyes

B/Kalotaszegi

legényes

csárdás

szapora

Daltanulás, koreográfia

- mezőségi, kalotaszegi, vagy mindkettő

10. ÉVFOLYAM

Tánctechnika

- gimnasztika

- speciális gyakorlatok

Néptánc

- a tanult táncrendek ismétlése

- kiegészítő anyagként német, délszláv, szlovák, román, cigány táncok

XVI.7. DRÁMAJÁTÉK-SZÍNJÁTÉK

Színjáték tanszak

A tanszak általános fejlesztési követelményei

Készítse fel a tanulót

- drámai szövegek értő – színészi szempontokat figyelembe vevő – olvasására,
- különböző színészi technikák tudatos alkalmazására,
- színházi improvizációra,
- mozgásos, nyelvi, beszédtechnikai eszközökkel történő karakterábrázolásra,
- egyes színházi stílusoknak megfelelő színészi játékra,
- különféle szerepek megformálására,
- a rendezői instrukciók mentén végzett munkára,
- más művészeti ágak területéről származó ismereteinek alkalmazására a szerepalkotás során,
- színházi előadások elemzésére, értékelésére.

Ismertesse meg a tanulóval

- a színházi alapfogalmakat/szakkifejezéseket,
- a drámai/színházi konvenciókat, azok alkalmazását,
- a legfontosabb történeti és/vagy kortárs színházi stílusokat,
- a színházi műfajokat,
- a szöveg- és előadás-elemzés szempontjait,
- a színészi játék alapvető iskoláit,
- a színészi alkotómunka fázisait, főbb összetevőit,
- a színház jelenkori közösségi, társadalmi szerepét,
- napjaink színházi struktúráját.

A képzési struktúra

ÓRATERV (ÓRASZÁMOK HETI BONTÁSBAN)

Tantárgyak	Évfolyamok												
	Előképző		Alapfok						Továbbképző				
	1.	2.	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	
Főtárgy: Drámajáték Színjáték	2	2	2	2	2	2	2	2	2	–	–	–	–
	–	–	–	–	–	–	–	–	–	2	2	3	3
Kötelező tárgyak: Beszéd- gyakorlatok Mozgás- gyakorlatok	–	–	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	1	1	–	–
	–	–	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	1	1	–	–
Kötelezően választható tárgyak	–	–	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Szabadon választható tárgyak	–	–	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2
Összesen	2	2	4-5	4-5	4-5	4-5	4-5	4-5	4-5	4-6	4-6	4-6	4-6

Művészeti ág csoportos létszámhatára: 10 - 16 fő

Órák időtartama: 45 perc

A képzés tantárgyai

Főtárgy:

. drámajáték (2)¹⁺ (1-6. évfolyam)

. színjáték (7-10. évfolyam)

Megjegyzés:

A főtárgy neve ott és akkor változik, amikor a színjáték nevelésben való felhasználása – a drámai-színházi nevelés – mellett hangsúlyossá válhat a színházi (technikai) képzés.

Kötelező tárgyak:

. beszédgyakorlatok (1-8. évfolyam)²

. mozgásgyakorlatok (1-8. évfolyam)

Kötelezően választható tantárgyak

Megjegyzés

A 7-8. évfolyamon a kötelező tárgyak magas óraszámja miatt nincs választási kötelezettség (az alábbi tantárgyak – természetesen – választhatók).

. vers- és prózamondás (az 1. évfolyamtól választható)

. bábjáték (a 4. évfolyammal bezárólag választható)

. tánc- és mozgásszínházi tréning (az 5. évfolyamtól választható)

. kreatív zenei gyakorlat (az 1. évfolyamtól választható)

. színházismeret (a 3. évfolyamtól választható)

. beszédtechnika (a 3. évfolyamtól választható)

Szabadon választott tárgyak

pantomim (a 4. évfolyamtól) – a bábjáték tanszak azonos elnevezésű tantárgya
színháztörténet (az 5. évfolyamtól)

színháztechnika (szcenika) (7-10. évfolyam)

zenés színházi képzés (a 7. évfolyamtól)

dramaturgiai-rendezői ismeretek (9-10. évfolyam)

drámajáték-vezetői ismeretek (9-10. évfolyam)

A drámajáték cél és feladatrendszere

DRÁMAJÁTÉK

A drámajáték főtárgy célja, hogy a különböző dramatikus tevékenységformákon, képességfejlesztő gyakorlatokon és improvizációs feladatokon keresztül fejlessze a tanuló érzelmi, értelmi, szociális és fizikai képességeit, készségeit, gazdagítsa önkifejezési formáit, illetve az egyéni és csoportos kreatív folyamatokon keresztül segítse elő a tanulók szocializációjának folyamatát. A tanulók értsék és tanulják meg a közösségi lét hasznosságát, a közösség építésének módját. Ezáltal váljanak képessé különböző viselkedési minták elemzésére, elfogadására, irodalmi és színházi alkotások befogadására, értelmezésére és létrehozására. Meg kell jegyezni, hogy produkció létrehozása a drámajáték keretén belül nem lehetőség, hanem kötelesség. Nem lehet úgy felhasználni a drámajáték és a színház egyéniségfejlesztő rendszerét, hogy nem adunk lehetőséget ennek bemutatására. Ez ad célt a gyakorlatoknak. A csoport megmutatkozásának közösségformáló energiája van, a bemutatóra készülés fontos motiváció a tanulók számára, a színpadra lépés növeli az önbizalmat, oldja a gátlásokat. A színjátékosok és a nézőtér kommunikációja, „összelélegzése” meghatározó felszabadító élmény, kivételes jelentősége van az identitáskeresés éveiben.

Természetesen hatalmas a tanár felelőssége abban, hogy milyen megmutatkozási, milyen játéklehetőséget kínál a tanulóknak, milyen produkciót enged a nézők elé, hiszen egy gyermekszínházi előadás színvonalának nem csak esztétikai tétje van. A nevelési cél eléréséhez elengedhetetlen, hogy a pedagógus ismerje a színházi hatásdramaturgia alapelveit, a színházi jelek természetét. A közös alkotó munkában mozgósítani tudja az alapvető színházi konvenciókat, birtokolja és alkalmazza a színházi kifejezés eszközkészletét.

A képzés feladatai

Ismertesse meg a tanulóval

- az improvizációs technikákat,
- a színház és a társművészetek alapjait,
- a színházi alapfogalmakat.

Fejlessze a tanuló

- fantáziáját,
- figyelmét, fegyelmét és önismeretét,
- kreativitását, alkotóképességét,
- gesztusnyelvi kifejezőképességét,
- a kapcsolatteremtő és együttműködő képességét,
- a térbeli tájékozódását és a kreatív térhasználatot.

Alakítsa ki a tanulóban

- a kifejező beszéd és mozgás képességét.

Tegye képessé a tanulót

- a test kontrollálására,
- az improvizációs technikák alkalmazására.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

A tanuló ismerje

- saját teste lehetőségeit, illetve érzékszervei hatékonyságát,
- a különböző verbális és gesztusnyelvi megnyilatkozásokat, illetve saját eszköztára ez irányú fejlettségének mértékét,
- a különböző, szerepjátékokban alkalmazható mozgásformákat, illetve saját eszköztára ez irányú fejlettségének mértékét,
- figyelme tudatos összpontosításának szerepét és módját, a fegyelmezett feladatvégzés feltételeit,
- társai, önmaga és a felnőtt világ megfigyelésének módjait, ennek szerepét a szerepjátékok során és az improvizációkban,
- a verbális, vokális és nonverbális kommunikációs csatornák adta lehetőségeket, használatuk lehetséges módjait,
- az empátiás képesség szerepét társas helyzetekben, kortársaival és másokkal való kapcsolatában,
- az érzelmi emlékezet szerepét, alkalmazásának lehetőségeit a szerepjátékokban,
- a kreatív dramatizálás alapvető eszköztárát, a dramatizálás egyes lépéseit,
- összetett művészi üzenetek közlésének különböző anyag-, tér- és mozgásformák, illetve a szerepjáték lehetőségeit,

- a megismert munkaformák tudatos és kreatív alkalmazásának lehetőségeit saját ötletei, gondolatai kidolgozásában, illetve egy kötött drámai szöveg megjelenítésének előkészítésében.

Legyen képes

- figyelme tudatos összpontosítására, fegyelmezett feladatvégzésre,
- társai, önmaga és a felnőtt világ érzékeny megfigyelésére,
- a verbális, vokális és nonverbális kommunikációs csatornák tudatosabb használatára,
- a bizalom átélésére, az empátiás képesség működtetésére társas helyzetekben,
- érzelmi emlékek felszínre hozására és a szerepjátékokban való kreatív alkalmazására,
- érzékeny kapcsolatteremtésre és annak megtartására,
- tiszta és kifejező verbális és gesztusnyelvi megnyilatkozásokra,
- pontos és érzékletes szerepjátékokra társaival és egyénileg,
- kreatív dramatizálásra, a dramatizálás alapvető eszköztárának önálló alkalmazására,
- saját teste, mozgása, illetve a tér és a térben mozgó társak differenciált és pontos érzékelésére, a tér kreatív használatára,
- egyre növekvő intenzitású, tudatosságú és mélységű részvételre a szerepjátékokban, csoportos improvizációkban,
- különböző – felidézett, illetve az emberi világban tapasztalt – érzelmek verbális, vokális, mozgásos, mimikai és a társművészetek eszköztárát is bevonó eszközökkel történő kifejezésére,
- összetett művészi üzenetek közlésére különböző anyag-, tér- és mozgásformák együttes alkalmazásán keresztül,
- a megismert munkaformák tudatos és kreatív alkalmazására saját ötletei, gondolatai kidolgozásában, illetve egy kötött drámai szöveg megjelenítésének előkészítésében.

A színjáték cél és feladatrendszere

SZÍNJÁTÉK

A színjáték főtárgy meghatározó céljai megegyeznek a drámajáték alapvető céljaival. A képzés a korábbi évfolyamok munkájára épül: a megszerzett képességek elmélyítésére, tudatosítására, finomítására, az életkori sajátságokhoz történő igazítására törekszik. Ugyanakkor új tevékenységformák, munkamódszerek lépnek be, a képzés hangsúlya a színházi formák felé tolódik.

A képzés mindvégig három pilléren nyugszik. Ezek az önálló szövegmunka, a színházi tréning és az előadás létrehozása.

Az egyéni fejlesztéshez nélkülözhetetlen az önálló szövegmunka (versek, kisprózák, monológok, drámarészletek). A kidolgozás jórészt önállóan, otthon történik (szövegválasztás, elemzés, tanulás, beállítás), majd a tanár közreműködésével (értelmezés, segítő instrukcióik) csiszolják, végül a csoport, illetve nagyobb közönség előtt mutatják meg az elkészült produkciót. A megtanult szövegek, részletek számtalan gyakorlat alapjául szolgálnak. Ez a tevékenység nélkülözhetetlen az egyéni fejlesztéshez, ugyanis a kollektív munka során a tanuló meghatározott szerepekkel találkozik (a szövegek által kínált figurák, az időkeretek behatárolnak), viszont az egyéni produkció során más és más megszólalásmódokat tapasztalhat meg, más és más szenvedélyeket, érzelmeket élhet meg, más és más gondolatokat közvetíthet. Az így megszerzett jártasságok részévé válnak színjátszói munkájának.

A színjáték tantárgy másik nélkülözhetetlen eleme a folyamatos tréning. Az alapgyakorlatok (improvizációs formák) vissza-visszatérnek az árnyaltabb, mélyebb és intenzívebb kifejezés érdekében. Az ismétlés nem mechanikus, a tréning gyakorlatainak témáját a tanulók fejlődéséhez, életkori problémáikhoz szükséges igazítani.

A rögtönzés keretének (figura, cselekmény, kimenet, stílus stb.) megadását, a formát (néma, gesztikus, realista, szimbolikus stb.) a színjátékos készségek, ismeretek gyarapodásához érdemes szabni.

A színjátékos jártasságok előadás készítése, illetve bemutatása során sajátíthatók el. Számos tapasztalat gyűjthető a színpadon, ezért ha értékes, hatásos produkció jön létre, érdemes minél többször eljátszani. A megmutatkozás motivál, a sikerélmény visszaigazol, a bemutatóig vezető közös út csapatot kovácsol, a próbafolyamat stációi mély és élményszerű tudást nyújtanak a színházi alkotófolyamat, a színházművészet természetéről. A drámapedagógia befelé dolgozó tevékenységformái mellett a művészetoktatás sajátja a közönség elé lépés.

A képzés feladatai

Ismertesse meg a tanulóval

- az összetettebb drámai/színházi konvenciókat, azok alkalmazását,
- az alapvető színházi szakkifejezéseket,
- a legfontosabb kortárs és/vagy történeti színházi stílusokat,
- a színházi műfajokat,
- a szöveg- és előadás-elemzés szempontjait és módszereit,
- a színészi játék alapvető iskoláit,
- a társak játékát blokkoló vagy előmozdító, a színjátszói energiákat elfojtó vagy kiszabadító megnyilvánulások különbségét,
- a színészi alkotómunka fázisait,
- a színészi tevékenység alapvető elemeit,
- a színházi alkotómunka főbb összetevőit,
- a színház jelenkori társadalmi szerepét,
- napjaink színházi struktúráját.

Fejlessze a tanuló

- érzelmkifejező eszköztárát az összetett karakterek ábrázolásához,
- mozgásos karakteralkotó technikáit,
- karakteralkotó, jelentésteremtő nyelvi és beszédtechnikai eszközeit,
- szereprepertoárját, illetve ezen keresztül ön- és társismeretét,
- improvizációs képességét,
- szöveg- és előadás-elemzési képességét,
- azon képességét, hogy a valóságon keresztül értelmezni tudja a színházat, illetve a színházon keresztül a valóságot,
- társművészetekhez tartozó (elsősorban zenei, táncos) kifejezőeszközeit.

Ösztönözze a tanulót

- elgondolások és történetek drámai eszközökkel történő vizsgálatára,
- elgondolások és történetek színházi eszközökkel történő megjelenítésére,
- színházi előadások megtekintésére (szabadidejében),
- iskolán kívüli produkciókban való részvételre, tapasztalatainak megosztására társaival,
- társai előtti előadások tartására,
- a látott vagy részvételével zajló előadások véleményezésére,
- a színházi/drámai szakirodalom, illetve szaksajtó tanulmányozására.

Biztosítson lehetőséget

- hivatásos, alternatív, amatőr társulatok és kortárs (diák) csoportok élő színházi előadásainak megtekintésére, a látottak elemző megbeszélésére,

- színházi előadások videofelvételeinek megtekintésére, a látottak elemző megbeszélésére,
- működő színtársulatok munkájába való betekintésre,
- a technikai fejlesztés terén a tanulók speciális igényeinek kielégítésére,
- a helyzetgyakorlatok, színházi improvizációk körén túlmenően csoportos színházi alkotó tevékenységben való részvételre,
- többféle műfaj és/vagy színházi stílus színészi megtapasztalására,
- a tanulók igényeitől függően nyilvános bemutató(k) tartására.

Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

A tanuló ismerje

- a drámai/színházi konvenciókat, azok alkalmazását,
- az alapvető színházi szakkifejezéseket,
- a legfontosabb kortárs és/vagy történeti színházi stílusokat, színházi műfajokat,
- a szöveg- és előadás-elemzés szempontjait és módszereit,
- a színészi játék alapvető iskoláit,
- a színészi alkotómunka fázisait, főbb összetevőit,
- a színház jelenkori társadalmi szerepét, napjaink színházi struktúráját.

Legyen képes

- a különböző színészi technikák tudatos alkalmazására,
- karakterábrázolásra mozgásos, nyelvi, beszédtechnikai eszközökkel,
- egyes színházi stílusoknak megfelelő színészi játéokra,
- más művészeti ágak területéről származó ismereteik alkalmazására a szerepalkotás során,
- színházi improvizációra,
- a társak játékát előmozdító, a színjátszói energiákat felszabadító megnyilvánulásokra,
- különféle szerepek megformálására,
- drámai szövegek értő – színészi szempontokat figyelembe vevő – olvasására,
- színházi előadások elemzésére, értékelésére,
- a rendezői instrukciók mentén végzett munkára,
- a valóságon keresztül értelmezni a színházat, illetve a színházon keresztül a valóságot.

BESZÉDGYAKORLATOK

A beszédgyakorlatok tanításának célja, hogy hozzásegítse a tanulókat beszédük oldottá, természetessé válásához és maradásához, adottságaiknak és képességeiknek megfelelően – dramatikus és színpadi munkájukban egyaránt – könnyen érthetővé és élvezhetővé fejlesztéséhez.

A beszédgyakorlatok tantárgy tananyaga az egyes évfolyamokon a drámajáték/színjáték tantárgy tananyagához kapcsolódik.

A képzés feladatai

Ismertesse meg a tanulóval

- a beszéd folyamat részeit (légzés, hangadás, kiejtés) és azok összefüggéseit, egymásra utaltságát,
- a mindennapi és a színpadi beszéd különbségeit és azok beszédtechnikai elemeit,
- az egészséges beszélőtől elvárható hangzás összetevőit,

- a beszédállapot értékelésének szempontjait,
- a hibás beszédállapot jegyeit,
- a fejlesztő és szinten tartó beszédes játékokat és egyszerű beszédgyakorlatokat.

Alakítsa ki a tanulóban

- az önelemzés és önértékelés igényét és képességét,
- a beszéd elemzésének képességét,
- a beszédszervek tudatos, pontos és célszerű használatát,
- a beszéd során megnyilatkozó személyiségjegyek fölismerésének, megértésének és létrehozásának képességét,
- az önképzés igényét.

Fejlessze a tanuló

- kifejező kedvét,
- hallási figyelmét és érzékenységét,
- koncentrációs készségét,
- játékoságát életkorának megfelelően,
- képzelőerejét és megfigyelő képességét,
- a produktív és reprodukív kifejezőkészségét.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

A tanuló ismerje

- a lazító és koncentrációs játékokat és gyakorlatokat,
- a légző- és hanggyakorlatokat, artikulációs gyakorlatokat és játékokat hangokkal, mechanikusan sorolható szavakkal, valamint irodalmi szövegekkel,
- a fejlesztő és kondicionáló beszédtechnikai játékokat, gyakorlatokat,
- az általában érvényes hangsúlyszabályokat,
- az artikuláció ritmus- és tempóformáló szerepét.

Legyen képes

- a beszéd folyamat részeinek és egészének tudatos irányítására az adottságainak legjobban megfelelő beszédállapot elérése érdekében,
- a követendő és az elvetendő beszédpélda felismerésére hallás alapján,
- a durva légzéstechnikai, hangadási és artikulációs hibák felismerésére mások és saját beszédében.

Követelmények a tantárgyi program elvégzése után

A tanuló ismerje (az előbbieken kívül)

- a beszéd dallamának változatait és kifejező hatását,
- a beszéd váltásait (erő, magasság, tempó),
- a szövegek tagolásának, feldolgozásának lehetőségeit.

Legyen képes (az előbbieken kívül)

- ismert karakterek hangzásának hiteles létrehozására,
- dramatikus és színpadi munkájában az e tantárgy keretében tanultak alkalmazására.

MOZGÁSGYAKORLATOK

A tantárgy célja a tanuló felkészítése, illetve alkalmassá tétele a csoportos dráma- vagy színjáték-foglalkozásokon történő részvételre; az alapvető technikai elemek, a bemelegítés részeinek és folyamatának elsajátíttatása és elméleti megismertetése; a próbaállapot elérése csoportkohéziós, speciális mozgásos feladatok, illetve a koncentrációt és a kondíciót fejlesztő gyakorlatok révén; az esetleges sérülések, az ütközésektől, eséstől, az érintéstől való félelem, illetve tartózkodás megelőzése, elkerülése vagy feloldása a mozgás eszközeivel.

A félóra időkeret döntően befolyásolja a tanítási óra szerkezeti felépítését, metodikai szerkezetét. A tanórán alkalmazott gyakorlatok fizikai, élettani és pszichés terheire a tanulókat kellőképpen fel kell készíteni a baleset- és sérülésveszély elkerülése érdekében.

Helytelenül felépített foglalkozáson nem jön létre az optimális koncentrációs állapot, érzékszervi és „motoros” (a mozgás idegrendszeri vezérlő mechanizmusai) fogékonyság.

A tanóra hagyományos értelemben vett bemelegítő szakaszát nem lehet didaktikusan elkülöníteni a fő tanítási anyagtól. A foglalkozásokat passzív, nyújtó jellegű gyakorlatsor után a fokozatosság elve alapján a kis intenzitású, alacsony fizikai igénybevétellel járó feladatoktól kell felépíteni úgy, hogy a kellő pszichés és fizikai állapot létrejöjjön.

A képességfejlesztés különböző területeit (a kondicionális, a koordinációs és az érzékeléssel összefüggő képességeket) a tanórai gyakorlatban nem lehet egymástól teljesen elkülöníteni, változó hangsúllyal, de mindig jelen vannak. Ezért a feladatok éves bontásában az egyes területek fejlesztésének időszakos hangsúlyai jelennek meg.

A hatékony foglalkozás érdekében az óra szervezeti kereteinek kialakítását, a figyelmi, motivációs állapot kialakítását, a rendelkezésre álló tér használatát, az egymásra való odafigyelést, a csoportos együttműködést, hibajavítást, az értékelés, önértékelés lehetőségét az egyes gyakorlatokban, gyakorlatsorokban kell érvényesíteni.

A tréning jellegű foglalkozás előnye a komplexitásában, időbeli hatékonyságában, sajátos motiváló és összetartó erejében van. A tanítási folyamat előrehaladtával fordítsunk egyre nagyobb figyelmet a tudatosításra, hogy megalapozzuk az önálló munkát.

A mozgás tantárgy legfontosabb feladata a komplex pszichés, mentális és fizikai képességfejlesztés, amely alkalmassá teszi a tanulót a különböző színpadi feladatok elvégzésére.

A képzés feladatai

Ismertesse meg a tanulóval

- a mozgásgyakorlatok tréning menetét,
- a bemelegítés menetének fiziológiai okait,
- a gyakorlatok egymásra épülésének lehetőségét, illetve rendszerét,
- a különböző gyakorlattípusok szerkesztésének menetét,
- a mozgástechnikai tréning fontosabb irányzatait,
- a mozgástechnika tréning szerepét a megfelelő próbaállapot elérésében.

Fejlessze a tanuló

- mozgáskoordinációs készségét,
- koncentrációs készségét, és teherbíró képességét,

- fizikai képességeit, kondícióját, rugalmasságát,
- mozgásmemóriáját,
- mozgástechnikai ismereteit, rendszerező képességét.

Ösztönözze a tanulót

- a bemelegítés gyakorlatainak koncentrált és intenzív elvégzésére,
- a különböző próbahelyzetek, szituációk megfelelő próbaállapotban történő megoldására,
- önálló, a saját képességei által megkívánt tréning elvégzésére,
- egyes feladatok előkészítéseként helyes bemelegítés, gyakorlatsor megválasztására és elvégzésére,
- helyes tematikájú tréning felépítésére és megtartására.

Biztosítson lehetőséget

- a témakör módszertanának elemző megismerésére,
- különleges, speciális feladatok elvégzésére előkészítő módszerek megismerésére,
- különböző stílusú mozgástechnika tréningek megismerésére, az azokon való részvételre,
- működő szintársulatok, színházi műhelyek tréningmódszereinek élő vagy videofelvételen történő megtekintésére.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

A tanuló ismerje

- a bemelegítés menetének élettani hatásait,
- a gyakorlatok egymásra épülésének logikai menetét, lehetőségeit,
- a különböző gyakorlattípusok egymás mellé rendelésének főbb módozatait.

Legyen képes

- a mozgástréning gyakorlatainak koncentrált és pontos elvégzésére,
- a megfelelő próbaállapot elérésére a tréning gyakorlatainak végrehajtása során általános bemelegítés megtervezésére és levezetésére.

Követelmények a tantárgyi program elvégzése után

A tanuló ismerje

- a mozgástechnikai tréning fontosabb irányzatait, a tréningstílusokat,
- a mozgástechnikai tréning szerepét a megfelelő próbaállapot elérésében.

Legyen képes (az előbbieken kívül)

- egy adott színházi feladatnak megfelelő mozgástréning összeállítására, körültekintő levezetésére.

VERS- ÉS PRÓZAMONDÁS

A képzés feladatai

Ismertesse meg a tanulóval

- azokat a pódiumon előadható népköltészeti és (különböző stílusirányzatokhoz, műfajokhoz tartozó) irodalmi alkotásokat, amelyek a mindenkor tanuló érdeklődésére számot tarthatnak, előadhatóak és üzenethordozóak,
- azokat az eljárásmodokat és műelemzési metodikákat, kommunikációs folyamatokat, amelyek eredményeként eljuthatnak a művek üzenetének megfejtéséhez és a helyes közvetítéshez,

- a művészi beszédnek és a nonverbális kifejezésnek azokat az eszközeit, amelyek tudatos működtetésével a hallgató a közönség számára is élménnyé transzponálhatja a megszólaltatott művet,
- a különféle előadói stílusirányzatok jellegzetességeit és markáns képviselőik jeles teljesítményét,
- a szónoki beszéd, előadás dramaturgiáját, eszközeit és fogásait,
- a szerkesztés szabályait, a színjátékká formálás törvényszerűségeit,
- a szakrális és profán szertartásokat és azok összetevőit,
- a pódiumi rendezés eszközeit, a látvány, akusztika és térszervezés lehetőségeit.

Ösztönözze a tanulót arra, hogy

- műveket válogassanak, irodalmi műsort szerkesszenek, szertartásjátékot komponáljanak,
- faggassák, elemezzék a műveket, nekik és koruknak szóló üzenetet keresvén bennük,
- próbálják ki önmagukat különféle nyilvános fórumokon, vers- és prózamondó versenyeken,
- vegyenek részt kommunikációs készségüket fejlesztő drámapedagógiai gyakorlatokon,
- járjanak előadóművészi estekre, oratórikus előadásokra, és keressék az alkalmat, hogy minél több ilyen témájú lemezt hallgassanak és videofelvételt nézzenek.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

A tanuló ismerje

- azokat az irodalmi kommunikációs módszereket, amelyek segítségével képesek megfejtetni a sorokba, a sorok közé, a sorok mögé rejtett metaforikus üzeneteket,
- a lírai és az epikus művek előadásmódja közötti különbségeket (azok érzelmi-gondolati és eseményes-cselekményes voltának függvényében),
- azokat az improvizatív, kreatív gyakorlatokat, amelyeket az előkészület stádiumában játszanak a kommunikációs készség fejlesztése érdekében,
- a hatásos előadói beszéd komponenseit, tudjon ilyet készíteni és elmondani.

Legyen képes

- a légző-, artikuláló, beszédtechnikai gyakorlatok alkalmazására,
- a művészi beszéd és a testnyelv kifejező eszközeinek felhasználásával arra, hogy az olvasás során megértett költői, írói üzenetet sajátjaként adja át a hallgatóknak, a közönségnek,
- a szöveg elemzésére és annak megfogalmazására, miért fontos neki a választott alkotás, és mit kíván azzal üzeni a befogadónak,
- önállóan és verskompozícióban is kb. húsz szabadon választott mű előadására (vers és próza – népköltészeti és különböző stílusirányzatokhoz, műfajokhoz tartozó irodalmi alkotásokból válogatva),
- saját és társai teljesítményének elemzésére, körültekintő értelmezésére.

Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

A tanuló ismerje (az előbbieken kívül)

- a szerkesztés dramaturgiai és rendezői szabályait, s legyen képes azokat alkalmazni saját szerkesztői, rendezési gyakorlatában,
- a szertartás funkcióját, szertartásokat, a szertartásjáték összetevőit, s mindezek alkalmazási lehetőségeit, módjait,
- a szertartásszínház jeles hivatásos és amatőr produkcióit.

Legyen képes (az előbbieken kívül)

- szóban és írásban annak megfogalmazására, hogy az adott mű megírására miféle gondolati, érzelmi szándék késztette a költőt, író, s mi az, ami a közvetítő-előadót inspirálja a mű tolmácsolására,
- újabb művek megszólaltatására,
- szerkesztésen alapuló egyszemélyes színjáték megalkotására, továbbá partner segítségével annak pódiumi térbe helyezésére (az oratórikus rendezés kívánalmai szerint).

A vers- és prózamondás tantárgy tananyaga az egyes évfolyamokon a drámajáték/színjáték tantárgyhoz kapcsolódik.

SZÍNHÁZISMERET

A színházismeret tantárgy tanításának célja, alapelvei

A tantárgy a színjáték tanszak célkitűzései közül minél több élő és rögzített színházi előadás megtekintésére, a tanulók drámával és színházzal kapcsolatos fogalmi készletének, aktív szókincsének bővítésére nyújt kiemelt lehetőséget. A tanszak általános célkitűzéseinek szellemében a tantárgy lehetőséget teremt arra, hogy a tanulók felkészült nézőkké, tudatos színjátékosokká váljanak.

A tantárgy ismeretanyagának feldolgozása élményszerű megtapasztalással, differenciált, nyitott, problémamegoldó, alkotó jellegű, a pedagógus és a tanuló közös tevékenységén alapuló feladatokkal történik.

Alapfokú évfolyamokon	Továbbképző évfolyamokon
A tananyag a drámajáték főtárgy tananyagára épül, azzal összhangban áll.	A tananyag a színjáték főtárgy tananyagára épül, azzal összhangban áll.
A látott és a saját előadott produkcióikhoz kapcsolható ismeretanyagot tanítja.	A látott, a videofelvételeken megismert előadásokhoz és a saját előadott produkcióikhoz kapcsolható ismeretanyagot tanítja.
Az alapfok elvégzése során a tanuló indirekt módon jut el a színház önálló világot alkotó funkciójának megismeréséig, és saját munkájában is képes a megszerzett ismereteket értelmezni és alkalmazni. Az alapfokú képzésben alkotóként és nézőként is megalapozódik a nyitottság, megtanulja a színházművészetet összetett, világteremtő művészeti alkotótevékenységként értelmezni. A képzés az élménytől a felismerésen keresztül az összetett elemzésig vezeti a tanulókat.	Az alapfokú évfolyamokon elsajátított ismereteket történeti összefüggésekkel, színházesztétikai problémák tárgyalásával, különböző színházi kifejezésformák elmélyültebb vizsgálatával egészíti ki és teszi ezzel teljessé a képzést. A képzés az összetett elemzésen át az értelmezésig vezeti a tanulókat.

<p>Évente minimum két színházi produkció élőben való megtekintése a követelmény, amely a csoport befogadóképessége szerint növelhető, a hangsúly azonban minden esetben a látottak feldolgozásán, a beszélgetéseken van. A videofelvétel nem helyettesíti a színházi élményt, ugyanakkor a kizárólag színházlátogatásokkal kitöltött óraszám sem jelenti a tantárgy követelményeinek teljesítését (magasabb évfolyamokon – hatodik évfolyamtól – használható videofelvétel az előadással való megismerkedéshez, amennyiben élő produkció megtekintésére nincs más mód). Videomagnó használata a feldolgozóórákon, egy-egy részlet, jelenet alaposabb, elemző vizsgálata esetén ajánlott.</p>	<p>Évente minimum négy színházi produkció élőben való megtekintése a követelmény, amely a csoport befogadóképessége szerint növelhető. A hangsúly minden esetben a látottak feldolgozásán van. A videofelvétel nem helyettesíti a színházi élményt, ugyanakkor a kizárólag színházlátogatásokkal kitöltött óraszám sem jelenti a tantárgy teljesítését (akkor használható videofelvétel az előadással való megismerkedéshez, amennyiben élő produkció megtekintésére nincs más mód). Videomagnó használata szükséges a feldolgozó órákon, egy-egy részlet, jelenet alaposabb, elemző vizsgálatához.</p>
--	---

A képzés feladatai

Fejlessze a tanuló

- befogadóképességét,
- a színházművészettel kapcsolatos fogalmi szókészletét,
- elemzőképességét,
- kritikai érzékét.

Ismertesse meg a tanulóval

- az előadás létrejöttének folyamatát,
- a legfontosabb „színházi mesterségeket”,
- az előadás különböző közreműködőinek szerepét az alkotói folyamatban,
- azt, hogy saját tevékenységének hol a helye, továbbá mi a szerepe az egész előadás hatásmechanizmusában,
- a színházművészet legfontosabb kifejezőeszközeit,
- a műfaji, stiláris, illetve formai konvenciórendszereknek a legfontosabb sajátosságait, felhasználási lehetőségeit,
- a konkrét előadások elemzésében, értelmezésében felhasznált fogalmakat, azok meghatározásait, kapcsolódásukat, továbbá helyüket, szerepüket a különféle színházi konvenciórendszerekben, illetve más művészeti, irodalmi, esztétikai fogalmakkal való összefüggéseiket,
- az előadás alkotóelemeinek hatásmechanizmusait, azok miként befolyásolják a nézői élményt, hogyan szolgálják az előadás jelentését.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

A tanuló ismerje

- azt az alkotói folyamatot, amelyben egy-egy értékes előadás létrejön,
- a legfontosabb „színházi mesterségeket”,
- az előadás különböző közreműködőinek szerepét, részvételi módját az alkotói folyamatban,
- azt, hogy saját tevékenységének hol a helye, továbbá mi a szerepe az egész előadás hatásmechanizmusában,
- a színházi előadás legfontosabb alkotórészeit, legyen tudatában annak, hogy ezek az elemek miként kapcsolódnak egymáshoz, hogyan képesek befolyásolni a nézői élményt,
- a színházművészet megközelítésére alkalmas fogalmi készlet legfontosabb elemeit.

Legyen képes

- annak felismerésére, hogy saját befogadói élményeit milyen színházi hatások befolyásolják,
- a színházi előadással kapcsolatos élményeinek, véleményének világos, érvekre támaszkodó megfogalmazására,
- a megismert fogalmi készlet alapján egy-egy színházi előadás legfontosabb sajátosságainak, jellegzetességeinek meghatározására,
- a mások által készített előadások tanulságainak adaptálására saját tevékenységét (is) tekintve,
- a saját csoportja által létrehozott előadások sajátosságainak leírására,
- arra, hogy az előadás készítése közben felmerült problémákat összefüggésbe hozza a színházi előadás általánosabb problémáival.

Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

A tanuló ismerje (az előbbieken kívül)

- a színházművészet legfontosabb kifejezőeszközeit,
- a műfaji, stiláris, illetve formai konvenciórendszereknek a legfontosabb sajátosságait, felhasználási lehetőségeit,
- a konkrét előadások elemzésében, értelmezésében felhasznált fogalmakat, azok meghatározásait, kapcsolódásukat, továbbá helyüket, szerepüket a különféle színházi konvenciórendszerekben, illetve más művészeti, irodalmi, esztétikai fogalmakkal való összefüggéseiket,
- az előadás alkotóelemeinek hatásmechanizmusait, azok miként befolyásolják a nézői élményt, hogyan szolgálják az előadás jelentését.

Legyen képes (az előbbieken kívül)

- egy-egy színházi előadás meghatározó alkotóelemeinek, azok sajátosságainak, felhasználási, kapcsolódási módjának felismerésére,
- a színházi előadás vizsgálatára, értékelésére a benne érvényesülő (műfaji, stiláris, illetve formai) konvenciórendszer szerint,
- a megismert fogalmi készlet alkalmazására saját csoportja színházi tevékenységében, azaz a saját munkája során felmerülő problémákra elméletileg is reflektáljon,
- egy-egy színházi előadás átfogó értékelésére, az előadás jellemzőinek leírásától, összetevőinek elemzésétől a színházi műalkotás értelmezésig eljutva.

Művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményei és témakörei

A művészeti alapvizsga és záróvizsga általános követelményei

1. Az alapvizsgára és záróvizsgára bocsátás feltételei

Művészeti alapvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészetoktatási intézmény utolsó alapfokú évfolyamát sikeresen elvégezte, és a vizsgára jelentkezett.

Művészeti záróvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészetoktatási intézmény utolsó továbbképző évfolyamát sikeresen elvégezte, és a vizsgára jelentkezett.

2. Az alapvizsga és záróvizsga követelményei, feladatai meghatározásának módja

Az alapvizsga és záróvizsga követelményeit, vizsgafeladatait – valamennyi vizsgatantárgy tekintetében – az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programja figyelembevételével kell meghatározni.

Az alapvizsgán és záróvizsgán a szakmai követelményeknek megfelelő szint kérhető számon.

Az alapvizsga és záróvizsga feladatait a követelmények alapján az intézmény oly módon állítja össze, hogy azokból mérhető és elbírálgató legyen a tanuló felkészültsége és tudása.

Az alapvizsga és záróvizsga feladatait a vizsgabizottság elnöke hagyja jóvá.

Azoknál a vizsgatantárgyaknál, amelyeknél a vizsga tartalmában csoportos gyakorlatsor szerepel, a tanulóknak – a szaktanár által a megadott kötelező elemek felhasználásával összeállított – begyakorolt gyakorlatsort kell önállóan, csoportos formában bemutatniuk.

A művészeti alapvizsga tantárgyai

- drámajáték
- beszédgyakorlatok
- mozgásgyakorlatok

A művészeti záróvizsga tantárgyai

- színjáték
- egy választott tantárgy az alábbiak közül:
 - beszédgyakorlatok
 - mozgásgyakorlatok
 - vers- és prózamondás
 - színházismeret

A fent megjelölt választható tantárgyak közül vizsgatantárgynak a tanuló csak azt választhatja, amelyet legalább százharmincnyolc órában tanult, valamint a választott tantárgyból az évfolyamokra előírt követelményeknek eleget tett.

3. Az alapvizsga és záróvizsga egyes részei alóli felmentés

Mentesülhet (részlegesen vagy teljes mértékben) az adott tantárgyból a művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga letétele alól az a tanuló, aki az országos tanulmányi versenyen – egyéni versenyzőként – a versenyfelhívásban meghatározott helyezést, teljesítményt, szintet eléri.

Ha a tanuló már rendelkezik bábjáték tanszakon vers- és prózamondás tantárgyból megszerzett záróvizsga-bizonyítvánnyal, akkor a tantárgyból a vizsga alól felmentés adható.

4. Az alapvizsga és záróvizsga minősítése

Az intézmény a vizsgatárgyaknál meghatározott értékelési szempontsor alapján minősíti a tanuló teljesítményét.

A tanuló teljesítményét az alapvizsgán és a záróvizsgán vizsgatantárgyanként külön-külön osztályzattal kell minősíteni.

Az intézmény a színjáték tanszakon beszédgyakorlatok, valamint mozgásgyakorlatok tantárgyból köztes vizsga lehetőségét biztosítja.

A köztes vizsga eredményét a tanuló kérésére a művészeti alapvizsgán és záróvizsgán figyelembe kell venni.

A művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga eredményét a vizsgatantárgyakból kapott osztályzatok számtani közepe adja. Ha az átlagszámítás eredménye öt tizedre végződik, a végső eredmény meghatározásában a gyakorlati tantárgyból kapott osztályzata a döntő.

Eredményes művészeti alapvizsgát, illetve záróvizsgát tett az a tanuló, aki valamennyi előírt vizsgatantárgy vizsgakövetelményeit teljesítette.

Sikertelen a vizsga, ha a tanuló valamely vizsgarészből, illetve vizsgatantárgyból elégtelen érdemjegyet kapott. Sikertelen vizsga esetén a tanulónak csak abból a vizsgarészből, illetve vizsgatantárgyból kell javítóvizsgát tennie, amelynek vizsgakövetelményét nem teljesítette.

A DRÁMAJÁTÉK TANTÁRGY VIZSGAKÖVETELMÉNYEI A MŰVÉSZETI ALAPVIZSGA KÖVETELMÉNYEI ÉS TÉMAKÖREI

1. A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama

Drámajáték

- improvizáció	2–3 perc
- színpadi produkció	
jelenet	3–5 perc
vagy	
előadás	20–25 perc

2. A vizsga témakörei

A drámajáték gyakorlati vizsga két részből tevődik össze.

Improvizáció

Az improvizáció megadott instrukciók (pl.: a jelenet témája, figurái, tárgyai, helyszíne, időpontja) alapján rögtönzött szöveges vagy szöveg nélküli *kétfős* jelenet lehet.

Az improvizáció témakörei:

- megadott zárómondattal;
- megadott nyitómondattal;
- világos helyzet egyértelműen meghatározott figurákkal, némajátékkal;
- világos helyzet, egyértelmű figurák megjelenítése szöveg helyettesítő eszközökkel (pl.: számokkal);
- megadott figurákkal és cselekvéssel;
- megadott figurára és helyszínre;
- megadott végkimenetellel;

- megadott nyitóakcióval.

A szaktanárnak a tanulók életkori sajátosságainak megfelelő, legalább tíz tételből álló tételsort kell összeállítania. A tételsor tartalmazhat szöveg nélküli vagy szöveges gyakorlatokat. Az egyes tételeknek tartalmazniuk kell a jelenet eljátszásához szükséges instrukciókat.

A felkészülési idő 5 perc.

Színpadi produkció

A produkció a magyar és a világirodalom értékes alkotásaiból szabadon választott drámai vagy dramatizált mű, illetve rögzített improvizáció alapján készített *próza*i színházi produkció (két-három fős jelenet vagy csoportos előadás) lehet.

A tanuló a csoportban, közös akciókban, együttes játékban közreműködve, illetve egyéni színpadi feladatok megoldásával egyaránt számot adhat a tanulmányai során megszerzett képességeiről, jártasságáról.

3. A vizsga értékelése

A drámajáték gyakorlati vizsga értékelésének részletes szempontjai

Improvizáció:

- a szituáció megértése;
- a jelenet szerkezete, íve ~ a jelenet nyitása, zárása, jelenetépítés;
- hiteles játékmód ~ nyelvi és nem nyelvi kifejezőeszközök hiteles alkalmazása, a játék intenzitása;
- feszültségteremtés;
- hangulatteremtés;
- fantázia, ötletesség ~ mélység (a jelenet igazságtartalma) és humor;
- figyelem, koncentráció (befelé dolgozás);
- együttműködés ~ a jelenet tempójának közös kialakítása, a partner impulzusainak elfogadása, a partner akcióinak jelenetbe építése, erős impulzusok küldése a partner felé, közös cselekményvezetés, rugalmasság.

Színpadi produkció:

- hiteles játékmód ~ nyelvi és nem nyelvi kifejezőeszközök hiteles alkalmazása, a játék intenzitása;
- figyelem, koncentráció (befelé dolgozás);
- együttműködés ~ a partner impulzusainak elfogadása, erős impulzusok küldése a partner felé, rugalmasság (reakció a váratlan történésekre, partner impulzusaira);
- feszültségteremtés;
- atmoszférateremtés.

A SZÍNJÁTÉK TANTÁRGY VIZSGAKÖVETELMÉNYEI A MŰVÉSZETI ZÁRÓVIZSGA KÖVETELMÉNYEI ÉS TÉMAKÖREI

1. A vizsga részei

A művészeti záróvizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama

Színháték

- improvizáció	3–5 perc
- színhadi produkció	
jelenet	5–7 perc vagy
előadás	35–40 perc

2. A vizsga témakörei

A színháték gyakorlati vizsga két részből tevődik össze.

Improvizáció

Az improvizáció megadott instrukciók (pl.: a jelenet témája, figurái, tárgyai, helyszíne, időpontja) alapján rögtönzött szöveges és szöveg nélküli *egyéni és háromfős* jelenet lehet.

Az improvizáció témakörei:

- szöveg nélküli improvizáció;
- improvizáció megadott cselekményváz alapján;
- improvizáció rövid dialógusok alapján;
- improvizáció fordulattal;
- improvizáció tárgyakkal;
- improvizáció megadott figurára és helyszínre;
- improvizáció megadott eseménnyel és figurákkal;
- rövid jelenet készítése rövid vers alapján;
- jelenet rövid dialógusokra (legfeljebb három-három rövid mondat);
- megadott helyzet státuszváltással;
- páros improvizáció megadott atmoszférával (nyers, lírai) és stílusban (lélektani dráma, bohózat).

A szaktanárnak – a tanulók életkori sajátosságainak megfelelő – legalább tíz egyéni, valamint legalább tíz háromfős improvizációs feladatból álló tételsort kell összeállítania. A tételsoroknak szöveggel és szöveg nélkül elvégzendő feladatokat egyaránt kell tartalmazniuk. Az egyes tételeknek tartalmazniuk kell a jelenet eljátszásához szükséges instrukciókat. A tanulónak egy egyéni és egy páros improvizációs feladatot kell elvégeznie, a feladatokat a tanár által előzetesen elkészített tételsorokból húzhatja.

Az etüd bemutatása után a vizsgabizottság instrukciói alapján variációkat kell bemutatni.

A felkészülési idő 5 perc.

Színhadi produkció

A produkció a magyar és a világirodalom értékes alkotásaiból szabadon választott drámai vagy dramatizált mű, illetve rögzített improvizáció alapján készített *prózai* színházi produkció (két-három fős jelenet vagy csoportos előadás) lehet.

A produkcióban a tanulónak egyéni feladatok, önálló akciók végrehajtásával kell közreműködnie.

3. A vizsga értékelése

A színháték gyakorlati vizsga értékelésének részletes szempontjai

Improvizáció:

- a szituáció megértése;
- a jelenet szerkezete, íve ~ a jelenet nyitása, zárása, jelenetépítés;
- hiteles játékmód ~ nyelvi és nem nyelvi kifejezőeszközök hiteles alkalmazása, a játék intenzitása;

- feszültségteremtés;
- hangulatteremtés;
- fantázia, ötletesség ~ mélység (a jelenet igazságtartalma) és humor;
- koncentráció, figyelem (befelé dolgozás);
- együttműködés ~ a jelenet tempójának közös kialakítása, a partner impulzusainak elfogadása, a partner akcióinak jelenetbe építése, erős impulzusok küldése a partner felé, közös cselekményvezetés, rugalmasság;
- instrukciók követése.

Színpadi produkció (előadás, jelenet):

- hiteles játékmód ~ nyelvi és nem nyelvi kifejezőeszközök hiteles alkalmazása, a játék intenzitása (színjátszó energiák);
- feszültségteremtés;
- koncentráció, figyelem (befelé dolgozás);
- együttműködés ~ a partner impulzusainak elfogadása, erős impulzusok küldése a partner felé, rugalmasság (reakció a váratlan történésekre, partner impulzusaira);
- atmoszférateremtés;
- kapcsolatteremtés.

A BESZÉDGYAKORLATOK TANTÁRGY VIZSGAKÖVETELMÉNYEI

A MŰVÉSZETI ALAPVIZSGA KÖVETELMÉNYEI ÉS TÉMAKÖREI

1. A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama

Beszédgyakorlatok

- csoportos gyakorlatsor	15–17 perc
- egyéni hangsúly- és hanglejtésgyakorlat	2–3 perc

2. A vizsga témakörei

A beszédgyakorlatok vizsga két részből tevődik össze.

Csoportos gyakorlatsor

Kötelező elemek:

- légzőgyakorlatok ~ koncentrációs légzőgyakorlatok; légzésszabályozó gyakorlatok (különböző hosszúságú szólamok, nyelvtörő mondókák);
- szöveges hangerőgyakorlatok ~ a színpadi középhangerő, az erőteljes (nem ordított) és a halk, intim hangvétel;
- szöveges hangmagasság-gyakorlatok legfeljebb egyoktávnyi terjedelemben;
- artikulációs játékok, gyakorlatok ~ magánhangzó-gyakorlatok versekkel, mondókákkal, különös figyelemmel a mély (sötét) és a magas (világos) hangzók hangulatkeltő szerepére és a helyes időtartam megtartására; az artikulációs mozgások összehangolása nyelvtörők pergő tempójú mondásával; pontos, laza, pergő artikuláció (mondókák, versek) mozgás közben, fizikai terhelés közben;
- ritmus- és tempógyakorlatok – versek, mondókák ütemezése (pl.: tapssal, járással, mozgással) tempóváltással; időmértékes versek ritmizálása (skandálva és az értelmi hangsúlyok visszahelyezésével is).

Egy gyakorlaton belül több elem is kombinálható.

Egyéni hangsúly- és hanglejtésgyakorlatok

Kötelező elemek:

- a szóhangsúly (összetett szavak, személynevek, számnevek, évszámok);
- a kijelentés, a kérdés, a tagadás hangsúlya és hanglejtése;
- az összetett mondatok hangsúly- és hanglejtés-variációi.

A hangsúly- és hanglejtésgyakorlatokhoz a szaktanárnak tíz tételből álló tételsort kell összeállítania egyénileg elvégezhető gyakorlatokból a megadott kötelező elemek felhasználásával.

3. A vizsga értékelése

A beszédgyakorlatok vizsga értékelésének részletes szempontjai

Csoportos gyakorlatsor:

- a gyakorlatok, illetve játékok ismerete (szövegtudás, feladattartás);
- a gyakorlatok végrehajtásának pontossága;
- koncentráció;
- együttműködés;
- hibázás esetén a csoport támogatásának elfogadó képessége a további együttműködés érdekében.

A vizsgabizottság nem értékelheti a beszédállapotot.

Egyéni hangsúly- és hanglejtésgyakorlatok:

- a szöveg tagolása (hangsúlyok, szünetek, hangmagasság-, hangsín- és tempóváltások);
- a hangsúlyszabályok alkalmazása (összetett szavakban, személynevekben, számnevekben, évszámokban);
- a hanglejtésszabályok alkalmazása (ereszkedő dallam).

A MŰVÉSZETI ZÁRÓVIZSGA KÖVETELMÉNYEI ÉS TÉMAKÖREI

1. A vizsga részei

A művészeti záróvizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama

Beszédgyakorlatok

- csoportos gyakorlatsor	15–17 perc
- egyéni hangsúly- és hanglejtésgyakorlat	max. 3 perc

2. A vizsga témakörei

A beszédgyakorlatok vizsga két részből tevődik össze.

Csoportos gyakorlatsor

Kötelező elemek:

- lézógyakorlatok ~ lézésszabályozás változó hosszúságú szólamokkal; koncentrációs lézógyakorlatok kötött mozgássor végrehajtása közben; lézógyakorlatok fizikai igénybevétel közben;
- hanggyakorlatok ~ szöveges hangerő- és hangmagasság-gyakorlatok, a hangerő és a hangmagasság váltásai; az érzelmek, indulatok hangformáló szerepének megszólaltatása;
- artikulációs gyakorlatok ~ a beszédtempótól, hangerőtől és hangszíntől független, pontos, kifejező artikuláció;
- ritmus- és tempógyakorlatok ~ hangsúlyos verselésű és időmértékes versek megszólaltatása hangos és néma szövegmondással, tapssal, járással, kopogással, mozgással ritmizálva; egyszerű prózai szövegek ritmizálása.

Egy gyakorlaton belül több elem is kombinálható.

Egyéni hangsúly- és hanglejtésgyakorlat

Ismeretlen prózai szöveg (részlet) felolvasása a hangsúly és hanglejtés szabályainak alkalmazásával.

A felolvasásra szánt szöveget a szaktanár jelöli ki (pl.: Gárdonyi Géza *Szüleim gyémántja* című művéből, Lázár Ervin meséiből).

3. A vizsga értékelése

A beszédgyakorlatok vizsga értékelésének részletes szempontjai

Csoportos gyakorlatsor:

- gyakorlatok, illetve játékok ismerete (szövegtudás, feladattartás);
- a gyakorlatok végrehajtásának pontossága;
- koncentráció;
- együttműködés;
- hibázás esetén a csoport támogatásának elfogadó képessége a további együttműködés érdekében.

A vizsgabizottság nem értékelheti a beszédállapotot.

Egyéni hangsúly- és hanglejtésgyakorlat (blattolás):

- a szöveg tagolása (hangsúlyok, szünetek);
- a hangsúlyszabályok alkalmazása;
- a hanglejtésszabályok alkalmazása (ereszkedő dallam);

- a lényeg kiemelése;
- érdekesség (hangmagasság-, hangsín- és tempóváltások).

A MOZGÁSGYAKORLATOK TANTÁRGY VIZSGAKÖVETELMÉNYEI

A MŰVÉSZETI ALAPVIZSGA KÖVETELMÉNYEI ÉS TÉMAKÖREI

1. A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama

Mozgásgyakorlatok 15–20 perc

2. A vizsga témakörei

Csoportos gyakorlatsor

Kötelező elemek:

- a bemelegítés alapgyakorlatai ~ lazító és feszítő gyakorlatok, gimnasztika;
- térformáló, térérzékelő gyakorlatok, játékok ~ különböző térformák felvétele, formálása, kikerüléssel gyakorlatok;
- futásos gyakorlatok ~ különböző tempójú futástípusok ritmus- és irányváltással;
- indítás-megállítási gyakorlatok, játékok ~ indítás és megállás gyors és lassú tempóban, egyéni és páros helyzetekben;
- lassított mozgás ~ lassított mozgás különböző helyzetekben;
- egyensúly- és vezetéssel gyakorlatok ~ egyensúlygyakorlatok támasz- és fogásos helyzetekben; vezetéssel gyakorlatok kéz, fej, valamint fogásváltással irányítással;
- bizalomgyakorlatok ~ döntés-billenés helyzetekben történő gyakorlatok;
- ugrás-, esés- és talajgyakorlatok ~ talajról való elemelkedés, talajfogás páros gyakorlatokban egymás segítségével, forgás, gurulás, talajfogás csúsztatással és tompításos érkezéssel.

Egy gyakorlaton belül több elem is kombinálható.

3. A vizsga értékelése

A mozgásgyakorlatok vizsga értékelésének részletes szempontjai

- A gyakorlatok, illetve játékok ismerete (a végrehajtás önállósága)
- A gyakorlatok végrehajtásának pontossága:
 - a gyakorlatok technikai kivitele, funkcionális érvényesülése, dinamikája;
 - térformák felvétele, formálása;
 - térformák mozgás közbeni megtartása, relatív és abszolút térirány tartása;
 - adott ritmika esetleg aritmikus hatás érvényesítése, zenével való „együttélés” zene használata esetén;
 - a gyakorlatsor szinkronban való végrehajtása, hibajavítás, hibát követő alkalmazkodási készség, együttműködés.

A MŰVÉSZETI ZÁRÓVIZSGA KÖVETELMÉNYEI ÉS TÉMAKÖREI

1. A vizsga részei

A művészeti záróvizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama

Mozgásgyakorlatok 15–20 perc

2. A vizsga témakörei

Csoportos gyakorlatsor

Kötelező elemek:

- lépés-, járás- és futásgyakorlatok ~ karakterformák keresése, ritmikai és dinamikai szempontok figyelembevétele különböző típusú lépés- és járásgyakorlat esetén; a gerinc hullámmozgása, a láb karakteres vezetése, a kar plasztikus lehetőségeinek kibontása, testrészvezetéses futások;
- ugrás-, esés- és talajgyakorlatok ~ egy lábról, páros lábról történő rugaszkodás azonos és emelt szintről, esés fordulásból és ugrásból, talajfogás csúsztatással és tompításos érkezéssel;
- előkészítő akrobatikus gyakorlatok ~ gurulás előre-hátra, támasz- és billenésgyakorlatok, kézen átfordulás oldalra;
- lassított mozgás ~ a mozdulat lassítása, lassított mozgás különböző helyzetekben, gurulás, gördülés hosszanti tengelyen, fordított testhelyzet, s az ebből való állásba kerülés billenés nélküli lassú kivitelezéssel;
- a mozdulat megállítására vonatkozó gyakorlatok ~ a mozdulat különböző ritmusú, dinamikájú megállítása;
- emelés- és támaszgyakorlatok ~ mérleg és vállállás tartások, ún. fekvő emelés helyzetekben.

Egy gyakorlaton belül több elem is kombinálható.

3. A vizsga értékelése

A mozgásgyakorlatok vizsga értékelésének részletes szempontjai

- A gyakorlatok, illetve játékok ismerete (a végrehajtás önállósága)
- A gyakorlatok végrehajtásának pontossága:
 - a gyakorlatok technikai kivitele, funkcionális érvényesülése, dinamikája;
 - térformák felvétele, formálása;
 - térformák mozgás közbeni megtartása, relatív és abszolút térirány tartása;
 - adott ritmika esetleg aritmikus hatás érvényesítése, zenével való „együttélés” zene használata esetén;
 - a gyakorlatsor szinkronban való végrehajtása, hibajavítás, hibát követő alkalmazkodási készség, együttléti működés.

A VERS- ÉS PRÓZAMONDÁS TANTÁRGY VIZSGAKÖVETELMÉNYEI

A MŰVÉSZETI ZÁRÓVIZSGA KÖVETELMÉNYEI ÉS TÉMAKÖREI

1. A vizsga részei

A művészeti záróvizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama

Vers- és prózamonddás: egyéni produkció

- szerkesztetlen 5-7 perc
 vagy
- szerkesztett 20 perc

2. A vizsga témakörei

A tanulónak az alábbi összeállítások egyikét alkalmazva kell elkészítenie és bemutatnia egyéni produkcióját.

Szerkesztetlen összeállítás

A tanuló szabadon választott tíz vers, öt drámai monológ és egy prózai mű (részlet) előadásával készül, a művek összeállításakor nem kell egységes szerkesztői elvet követnie. A vizsgán a tanulónak a vizsgabizottság által választott produkció(ka)t kell előadnia.

Szerkesztett összeállítás

A tanulónak szabadon választott szerkesztési elvnek megfelelő önálló műsort kell összeállítania. Az összeállítás alapulhat a magyar és a világirodalom alkotásain, dokumentum- és más híryanagokon egyaránt, tartalmazhat zenét és mozgáskoreográfiát. Az anyagválogatást és a szerkesztést a tanulónak önállóan kell végeznie.

Zene, illetve hangeffektusok, egyéb technikai eszközök alkalmazása esetén a vizsgán igénybe vehető segítő, akinek személyéről a tanulónak kell gondoskodnia.

3. A vizsga értékelése

A vers- és prózamonddás gyakorlati vizsga értékelésének részletes szempontjai

- Előadásmód (biztonságos szövegtudás, hitelesség, hangulatteremtés, kapcsolatteremtés)
- Beszédtechnika (érthetőség, érdekesség, egyéni stílus)
- Anyagválogatás, szerkesztett összeállítás esetén:
 - a szerkesztés ~ a tanuló életkorának és személyiségének megfelelő verseket választott-e;
 - értelmezés ~ azaz érthető-e az előadó szándéka.

A SZÍNHÁZISMERET TANTÁRGY VIZSGAKÖVETELMÉNYEI

MŰVÉSZETI ZÁRÓVIZSGA KÖVETELMÉNYEI ÉS TÉMAKÖREI

1. A vizsga részei

A művészeti záróvizsga szóbeli vizsgarészből áll.

A szóbeli vizsga tantárgya és időtartama

Színházismeret 10 perc

2. A vizsga témakörei

Előadás-elemző esszé

A tanulónak a szaktanár által megadott szempont(ok) szerinti előadás-elemző esszét kell készítenie egy hivatásos társulat vagy színházi műhely választott előadásáról. Az esszét a szóbeli vizsgarész megkezdése előtt legalább tizenöt nappal be kell nyújtania a vizsgát szervező intézménynek.

A tanuló csak akkor bocsátható szóbeli vizsgára, ha előadás-elemző dolgozata megfelelt.

A színházismeret szóbeli vizsga témakörei

A vizsga témakörei a tanuló előadás-elemző dolgozatához, illetve a gyakorlati vizsgaprodukciójához (jelenet vagy előadás) kapcsolódva:

- a színházi előadások összetevői, kapcsolatuk és szerepük az előadásban, az összetevők jelentéshordozó szerepe ~ az előadás alapanyaga, színész, díszlet, jelmez, kellékek, világítás, hang, tér, idő, ritmus, mozgás, hatáskeltés, játékmód, színek összefüggésrendszere és jelentésük az adott előadásban);
- színpadtípusok ~ a görög, a reneszánsz és a barokk színpadformák, a 20. század színpadai, a dobozszínpad;
- színházi stílusok, műfajok ~ a realista, a stilizált ábrázolásmód, a groteszk hatás; mesejáték, komédia, tragédia, tánc- és mozgásszínház, egy zenés színházi műfaj;
- a színházi előadások létrejöttének folyamata ~ munkafázisok (tervezői és szervezői munkák) és próbafázisok;
- fontosabb színházi mesterségek ~ díszlettervező, dramaturg, hangtechnikus, jelmeztervező, kellékes, világosító, zeneszerző, rendező;
- a színházi előadások különböző közreműködőinek szerepe az előadás létrejöttének folyamatában ~ díszlettervező, dramaturg, hangtechnikus, jelmeztervező, kellékes, világosító, zeneszerző, rendező.

3. A vizsga értékelése

Az előadás-elemző esszé értékelésének részletes szempontjai

A feladat megértése

- Megérti-e a vizsgázó az esszében megadott szempontokat?
- Túlnyomórészt a témára vonatkozó összefüggéseket alkalmaz-e?

Az ismeretek gazdagsága

- A vizsgázó igazolja-e esszéjében, hogy rendelkezik az előadás-elemzés alapvető ismereteivel, képességével?
- Tartamilag gazdagon rendszerezte és alkalmazta-e a témához kapcsolódó ismereteit?
- Esszéjében megfelelően használja-e a szakkifejezéseket?

- Esszéjébe be tudta-e építeni a társművészetekből (irodalomból, történelemből, zenéből, művészettörténelemből stb.) szerzett egyéb ismereteit?
- Megfogalmazott-e önálló észrevételeket, kérdéseket?

A téma kidolgozottsága

- Képes volt-e gondolati, műfaji, esztétikai stb. összehasonlításokra, analógiák és összefüggések felismerésére, bemutatására?

Megszerkesztettség, nyelvhelyesség

- A vizsgázó szabatosan fogalmazza-e meg gondolatait?
- Gondolatmenete világos, követhető-e?
- Mondatai, mondanivalója koherens-e?

A színházismeret szóbeli vizsga értékelésének részletes szempontjai

A kérdés megértése

- Megérti-e a vizsgázó a kérdést?
- Azonosítja-e a kérdést az adott előadásra vonatkozóan?
- Túlnyomórészt a témára vonatkozó összefüggéseket alkalmaz-e?

Az ismeretek gazdagsága

- Tartamilag gazdagon rendszerezte és alkalmazta-e a témához kapcsolódó ismereteit?
- Feleletében megfelelően használja-e a szakkifejezéseket?
- Feleletébe be tudta-e építeni a társművészetekből (irodalomból, történelemből, zenéből, művészettörténelemből stb.) szerzett egyéb ismereteit?
- Megfogalmazott-e önálló észrevételeket, kérdéseket?

A téma kifejtettsége

- Képes volt-e gondolati, műfaji, esztétikai stb. összehasonlításokra, analógiák és összefüggések felismerésére, bemutatására?

A kifejezés pontossága, érthetősége

- A vizsgázó szabatosan fogalmazza-e meg gondolatait?
- Gondolatmenete világos, követhető-e?
- Mondatai, mondanivalója koherens-e?

XVI.8. KERÁMIA GRAFIKA

Az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programja szerint, mely kiegészült a részletes évfolyamonként meghatározott javasolt tananyaggal, továbbá...tárgyi feltételek jegyzékével.

ÓRATERV

Tantárgyak	Évfolyamok											
	Előképző		Alapfok						Továbbképző			
	1.	2.	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
Vizuális alapismeretek	2-4	2-4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rajz – festés - mintázás	-	-	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Műhely előkészítő	-	-	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Műhelygyakorlat	-	-	-	-	2	2	2	2	2	2	2	2
Szabadon választható tantárgyak	-	-	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Szabad sáv	-	-	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Összesen	2	2	4-5	4-5	4-5	4-5	4-5	4-5	4-5	4-6	4-6	4-6

Művészeti ág csoportos létszámhatára: 10 - 18 fő

Órák időtartama: 45 perc

A képző- és iparművészeti ágazaton

A kerámia és grafika tanszak

A képzés ideje: 12 év

Évfolyamok száma: 12 évfolyam

A képzés tantárgyai:

Vizuális alapismeretek

Az előképzsők *komplex művészeti tantárgya*

Kötelező tantárgyak:

Rajz – festés - mintázás

Műhely előkészítő, műhelygyakorlat

Kötelező műhelygyakorlat választható tanszakai

Képzőművészet: grafika, festészet,

Szabadon választható tantárgyak

.Művészettörténet

.Népművészet

A szabad sáv keretében a fenti tantárgyak vagy a műhelygyakorlatok bármelyike választható.

A rajz – festés - mintázás tantárgy biztosítja a képző- és iparművészeti alapozást.

A műhely előkészítő foglalkozások során a tanuló a képzés több területével ismerkedhet meg.

Műhelygyakorlat teszi lehetővé a képző- és iparművészeti szakirányú tevékenységeket.

A képzőművészet, iparművészet, és média területén a helyi lehetőségektől függően a fenti műhelyek közül a tanuló érdeklődésének és képességeinek megfelelően választhat. A képző- és iparművészeti oktatás kötelezően előírt tantárgyai és azok óraszámai figyelembevételével mellett a tanuló más művészeti ág (zeneművészeti, táncművészeti, szín- és bábművészeti ág)

képzésébe is bekapcsolódhat, illetve azok központilag meghatározott kötelező tanítási óráin részt vehet.

Kerámia

Az alapfok végén a tanuló ismerje:

- . a kerámiakészítés alapjait – a felhasznált anyagok tulajdonságait, a készítés technológiáját,
- . a forma és díszítmény összhangjára vonatkozó esztétikai követelményeket,
- . a kerámia történet fontosabb állomásait,
- . a legfontosabb munkavédelmi tudnivalókat,

legyen képes:

- . a tárgykötés folyamatában a forma és díszítmény összhangját megteremteni,
- . elképzeléseit rajzban rögzíteni, ezeket igényesen megoldani,
- . a helyes munkamenetet betartani,
- . tapasztalatait, ismereteit – életkori szintjének megfelelő önállósággal – a tárgykészítés folyamatába beépíteni,
- . műalkotások értő befogadására,
- . felismerni környezetében a pozitív esztétikai minőséget,
- . a megismert munkavédelmi szabályok következetes betartására.

A továbbképző végén a tanuló ismerje:

- . a kerámia alapanyagait, azok tulajdonságait és felhasználási területét,
- . egyes tárgytipusok formái és rendeltetése közötti összefüggéseket,
- . a forma és díszítmény összhangjának jelentőségét,
- . a kerámiatörténet fontosabb állomásait,
- . a legfontosabb munkavédelmi tudnivalókat,

legyen képes:

- . önálló tervezésre a forma és funkció szoros kapcsolatának szem előtt tartásával,
- . terveit látványos és formaértelmező rajzokban igényesen megjeleníteni,
- . a szakmai elméleti és gyakorlati ismeretek birtokában a tervet megvalósítani,
- . a cél és az eredmény összevetésére,
- . a rendeltetés, forma és díszítmény szempontjai szerint a műtárgyak elemzésére,
- . a megismert munkavédelmi szabályok következetes betartására.

Grafika

Az alapfok végén a tanuló ismerje:

- . a képépítés alapvető szabályait,
- . a tanult grafikai technikákat, ezek továbbfejlesztési lehetőségeit és korlátait,
- . az egyedi és sokszorosított grafika – különösen a megismert magasnyomási eljárások – sokszínű technikai lehetőségeit,
- . a grafika történeti és technikai sajátosságait,
- . a nyomtatásra és dűckészítésre alkalmas papírfajtákat, linó és fém anyagokat,

legyen képes:

- . az eddig megismert grafikai technikák alkalmazására,
- . vázlatkészítésre, motívumgyűjtésre, feldolgozásra, átírásra, dúcradolgozásra,
- . az egyedi és sokszorosított grafika – különösen a megismert magasnyomási eljárások – sokszínű technikai lehetőségeinek alkalmazására, esztétikus képi megjelenítésre.

A továbbképző végén a tanuló ismerje:

- . a legújabb nemzetközi és hazai sokszorosított grafikai törekvéseket és azok képviselőit,
- . a hazai kortárs grafika eredményeit,

legyen képes:

- . önálló kifejezőkészségre és grafikai komponálásra,
- . technikailag tiszta és kevert technikájú lapok létrehozására,
- . képi megfogalmazásait az iparban használatos reklámhordozókon is alkalmazni,

- . klasszikus sokszorosított grafikai faximile reprodukció készítésére,
- . önálló gondolatokkal és képi világgal bíró illusztrációk létrehozására,
- . kiállításra alkalmas munkák alkotására.

A képző- és iparművészeti beszámoltatási követelménye

A kerámia és grafika tanszak

A képzőművészeti ág **kötelező és lehetséges** beszámoltatási formái **gyakorlati tárgyakban:**

. A beszámoltatás és az ismeretek számonkérése elsősorban az órai munkán történik. Vizsga nincs, ezt a félévi és év végi záró kiállításra készített önálló alkotás reprezentálja. Beszámoló hiányában az érdemjegyek megállapítása az éves alkotások értékelésével történik. Bemutatkozási formák még:

- . év közi bemutató
- . pályázatra és/vagy kiállításra küldött alkotás

A képzőművészeti ág **kötelező** beszámoltatási formái **elméleti tárgyakban:**

. év végi szóbeli beszámoló - minél szabadabb közös megbeszélés, vita formájában.

A képzőművészeti ág **lehetséges** beszámoltatási formái **elméleti tárgyakban:**

- . szóbeli kiselőadások
- . írásos, szöveges műelemzés
- . könyvtári gyűjtés
- . tárgyelemzés

Művészeti alap és záróvizsga KÉPZŐ- ÉS IPARMŰVÉSZET

Gyakorlati és elméleti részből áll minden tanszakon

Gyakorlati vizsga elemei:

A tanulmányai során elkészített, a vizsgázó által kiválasztott alkotás(ok) bemutatása, vagy dokumentációja.

Helyben készítendő, (2x45 perc) a vizsgabizottság által meghatározott, a tanult szint anyagához illeszkedő alkotás.

Kiállításokon, pályázatokon alkotásokkal (egyéb: kiadvány, média, sajtó....) megjelenés dokumentálása.

Elméleti vizsga elemei:

Az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programja szerint, mely kiegészült a részletes évfolyamonként meghatározott javasolt tananyaggal és minimumkövetelménnyel – szerint összeállított tételsor, melyet véletlenszerű választással húz a vizsgázó, és szóban kifejti.

XVI.9.A tanuló teljesítményének és szorgalmának értékelése, a minősítés formái

Az alábbi szempontok szerint értékelhető mindegyik művészeti ágban a tanulók tudása, szorgalma: évközi, órai munkában nyújtott aktivitás és teljesítmény, kitartásszorgalom, valamint meghatározott időre (határidőre) megtanult (elkészített) mű (alkotás) előadása (kiállítása).

A zeneművészeti ágazaton

A tanulók tudásszintjének értékelési szempontjai

Egyik formája a hangversenyeken való részvétel, másik a vizsgákon való szereplés.

Alapkövetelmény a művészetoktatás hangszeres tanszakain, hogy a növendék legyen képes a zenei anyagot:

- . életkora és egyéni képességei
- . készsége szintjén
- . kotta- és stílushűen, értelmesen tagolva
- . a zene folyamatát és összefüggéseit érzékeltetve, kifejezően megszólaltatni.

A növendékek produkciója tükrözi a gyermek képességeit és a tanár munkájának eredményességét egyaránt. Ezáltal képet kapunk a tanszakokon folyó oktatásról, a tanulók fejlődéséről, a kultúráltságra nevelésről, érdeklődésről, tanári magatartásról, szervezőképességről, megfigyelhetjük a korrepetitorok (zongorakísérők) munkáját.

A tanulók értékelésének és minősítésének formái

A felsőbb osztályba lépő tanuló tudását, szorgalmát minősíteni és értékelni kell, figyelembe véve a tanuló képességeit és készségeit, nem mellőzve az értékelés motiváló tényezőjét sem.

Kamarazene melléktárgy, valamint a zenekar és a kórus főtárgy és melléktárgy valamennyi évfolyamában az alábbi szöveges értékeléssel minősítünk:

- kiválóan megfelelt (5)
- jól megfelelt (4)
- megfelelt (3)
- nem felelt meg (1)

A fenti tárgyak kivételével az előképzőtől a továbbképző befejezéséig a tudás és szorgalom értékelése ötfokozatú jegy valamelyikével történik.

A tudás érdemjegyek tartalmi értékelése

5 (jelas): az osztálynak megfelelő fejlettségű tudással végezte el a teljes anyagot, muzikális, kiegyensúlyozott fejlődést mutat, fogékony érdeklődésű feladatai iránt, szép hangon, biztossággal játszik, szerepléseken megbízható produkciót nyújt, aktívan közreműködik a rendezvényeken.

4 (jó): változóan fejlődő teljesítménnyel végezte el osztálya anyagának 80 %-át, kevésbé fogékony érdeklődésű, muzikalitása nem önmagából, hanem tanára ráhatásából fakad, biztossága nem 100 %-os, szerepléseken jó produkciót nyújt, számítani lehet aktív közreműködésére a rendezvényeken.

3 (közepes): lassú, változó fejlődést mutat, osztálya minimum követelményét végezte el, nem muzikális, de szívós tanári munkával tisztességes, becsületes, de nem tehetséges produkciót nyújt, szerepléseken megbízhatatlan, aktív közreműködésére nem lehet számítani, nem jól játszik és nem jó hallgatni. Ez a jegy a próbaidő lehetőségét biztosítja. Ha nem mutat javulást, akkor el kell tanácsolni.

2 (elégséges): nem mutat fejlődést, osztálya minimum követelményét sem képes elvégezni, szerepléseken csak kudarcot vall, nem hajlandó a tanárral sem együttműködni. Ez a növendék az, akit szülei erőltetnek gyermeke akarata és képessége ellenére a zene hiábavaló tanulására. Próbaidő nélkül el kell tanácsolni, a szülővel megbeszélve gyermeke alkalmatlanságát e pálya iránt.

1 (elégtelen): az évfolyam előírt anyagát nem végezte el.

A szorgalom jegyek tartalmi értékelése

5 (példás): folyamatosan kiemelkedő munkát végez, szorgalmában példamutató

4 (jó): munkájában képességeinek megfelelően jól teljesít, megbízható, rendszeresen készül fel az órákra.

3 (változó): tanulmányi eredménye jelentősen elmarad képességeitől, munkájában csak időnként tanúsít törekvést, kötelességeit csak figyelmeztetésre és erős tanári ráhatással végzi el.

2 (hanyag): rendszeresen nem készül az órákra, megbízhatatlan, figyelmeztetésre sem végzi el feladatait.

A tudás jegyek a térítési díj és tandíj megállapítása szempontjának kiszámítási alapját képezik.

A szorgalom jegyek a térítési díj és tandíj megállapítása szempontjából nem számítanak bele a tanulmányi átlag kiszámításába

A táncművészeti ágazaton

A tanulók tudásszintjének értékelési szempontjai

- . az egyes táncok sajátosságainak megfelelő bemutatása
- . az egyes táncok stílusos, korhű, a kornak megfelelő előadása
- . lépésanyag és motívumok stílusos bemutatása, megfelelő kivitelezése
- . fizikai állóképesség fejlődése
- . térformák pontos és helyes bemutatása (tér – ritmus - dinamika)
- . harmonikus, koordinált bemutatás
- . kapcsolatteremtés
- . kreativitás és improvizációs készség
- . a párral táncolás technikájának biztonságos elsajátítása
- . a néptáncokhoz tartozó dalok ismerete

A tanulók értékelésének és minősítésének formái

A tudás érdemjegyek tartalmi értékelése

5 (jeles): osztálya teljes tananyagát biztonsággal elsajátította, a gyakorlatok technikai kivitelezése osztálya szintjének megfelelően maximálisan tökéletes, mozgása harmonikus és koordinált, térben biztonságosan tájékozódik, a zene és tánc összhangjában esztétikus látványt nyújt, előadásmódja a tanult stílusoknak megfelelő.

4 (jó): osztálya tananyagának 80%-át változóan fejlődő teljesítménnyel sajátította el, a tanult gyakorlatok technikai kivitelezése nem teljes mértékben tökéletes, térben kissé bizonytalanul tájékozódik, mozgása nem mindig biztonsággal koordinált, a zene és tánc összhangjának kevésbé harmonikus összehatásaként látványa néha nem esztétikus, előadásmódja nem teljesen stílusos.

3 (közepes): osztálya minimum tananyagát lassan sajátította el, fejlődése változó, a tanult gyakorlatok technikai kivitelezésében bizonytalan, térben többnyire rosszul tájékozódik, mozgása nagyrészt koordinálatlan, muzikalitása hiányában a zene és tánc nincs összhangban, mozgása nem harmonikus, látványa nem esztétikus, előadásmódja ennek megfelelően nem stílusos.

2 (elégséges): osztálya minimum követelményét sem képes megtanulni, nem fejlődik, a tanult gyakorlatokat nem képes kivitelezni, térben nem tud tájékozódni, a zene és tánc bántóan nincs összhangban, látványa diszharmonikus, mindezek következtében előadásmódja "paródia-szerű". Az ilyen képességű növendéket alkalmatlansága miatt el kell tanácsolni!

1 (elégtelen): az évfolyam előírt anyagát nem végezte el.

A szorgalom jegyek tartalmi értékelése

(fontos szempont a csoportmunka figyelembevétele)

5 (példás): folyamatosan kiemelkedő munkát végez, társas kapcsolatában húzó erőt jelent osztályában, együttműködik tanárával, segíti és ösztönzi társai munkáját, szorgalmában példamutató, előadásokon kiváló produkciót nyújt.

4 (jó): munkájában képességeinek megfelelően igyekszik jól teljesíteni, társas kapcsolatában együttműködő, tanárának maximális jóindulattal akar megfelelni, szorgalmas, az előadásokon nyújtott produkciójában megbízható.

3 (változó): munkájában szívesen lustálkodik, társaival többnyire fegyelmezetlen, csak szigorú tanári ráhatásra hajlandó úgy dolgozni, hogy osztálya együttes összképét ne rontsa el túlságosan, előadásokon rendszeresen téveszt. Ez az a növendék, akit nem esztétikus látványa miatt, hanem fegyelmezés céljából állítanak az első sorba.

2 (hanyag): munkája egyáltalán nem érdekli, megbízhatatlan, feladatait nem végzi el, társai munkáját csak zavarja, előadásokon mindent elront.

A színművészeti ágazaton

Az értékelés formái félévenként minden egyes tagozaton:

- . félévenként (félévkor és év végén)
- . osztályzattal és/vagy szöveges formában

A színjáték tanszak

Drámajáték

A tanulók értékelésének és minősítésének formái

A 3. évfolyamtól kezdődően a tanulók értékelése a következőkből tevődhet össze:

- . a főtárgyat irányító tanár(ok) folyamatos szóbeli értékelése
- . a főtárgyhoz kapcsolódó időszakos írásbeli értékelés
- . a tanév végén szervezett nyilvános tanszaki bemutató

A tanszaki bemutató során a tanulók a főtárgyait irányító tanár(ok) irányításával olyan csoportos és egyéni kreatív gyakorlatokat végezhetnek, amelyek kapcsolódnak az év során tanultakhoz, illetve elvárják és lehetővé teszik az elsajátított ismeretek és készségek kreatív alkalmazását.

A tanszaki bemutató végén javasolt, hogy a tanár szóban is értékelje az egyes tanulók egész éves, illetve a tanszaki bemutató során tapasztalt aktivitását, ismeretszintjét, képességeinek fejlődési ívét is.

Színjáték

A tanulók értékelésének és minősítésének formái

A színházi nevelőmunka, illetve a tanulók fejlődésének értékelése optimális esetben tanulók és a tanár közös tevékenysége; az értékelés csak így szolgálhatja jól a munka folytonosságát és fejlődését.

Az alakító (formatív) értékelés során a tanárok a munka folyamatán belül visszajelzéssel szolgálnak a tanulóknak fejlődésüket illetően. Az alakító értékelés célja a tanulói munka segítése és motiválása; arra ösztönzi a tanulókat, hogy új lehetőségeket tárjanak fel a drámai kifejezőeszközök alkalmazása terén, valamint egyre nagyobb mértékben vállaljanak felelősséget saját tanulásukért. Az alakító értékelés formáját tekintve kifejtett szöveges (többnyire szóbeli, esetenként írásos is lehet).

Mint ahogy a színházi nevelőmunka jellegéből fakadóan a számszerű értékelés csak igen korlátozott visszajelzéssel szolgálhat, ezért célszerű, ha az egyes félévek, illetve tanévek végén az összegző (szummatív) értékelést megelőzik az elemző beszélgetések, továbbá a kifejtett szöveges formában, akár írásban is megtörténő értékelések.

A tanszak további tantárgyainak részletes értékelési szempontjait a tantárgyi programok tartalmazzák.

Beszédgyakorlat

A tanulók értékelésének és minősítésének formái

Folyamatos, kifejtett szóbeli értékeléssel kell segíteni és ösztönözni a tanulókat, hogy megismerjék, elemezzék és helyesen értékeljék beszélő környezetüket és önmagukat; továbbá, hogy törekedjenek a képességeik szerinti legjobb beszédállapot elérésére és megőrzésére.

(A tanévek végén az osztályzat és a szóbeli értékelés mellé ajánlott egy állapotfelmérő lapot is a tanulók kezébe adni.)

Mozgásgyakorlat, tánc-és mozgásszínházi tréning, színházismeret, vers- és prózamondás

A tanulók értékelésének és minősítésének formái

Művészeti tárgyakra (általában) jellemzően az *évközi értékelési* differenciáltan végezzük el: az életkori sajátosságoknak és az adott évfolyam részkövetelményeinek megfelelően, továbbá a műfaji sajátosságoknak való megfeleltetés mellett vegyünk figyelembe az egyén és a közösség önmagához, adottságaihoz, korábbi eredményeihez képest nyújtott teljesítményét, fejlődését, haladását. A színházi nevelőmunka, illetve a tanulók fejlődésének értékelése optimális esetben a tanulók és a tanár *közös* tevékenysége; ennek része az egyén önértékelése, a társak véleménynyilvánítása egymás munkájáról – az értékelés így szolgálhatja leginkább a munka folyamatosságát és fejlődését. Az évközi értékeléseknél a lehetőségekhez mérten gyakran válasszuk a kifejtett szöveges (szóbeli, estenként írásos) formát. Minthogy a művészeti nevelőmunka jellegéből fakadóan a számszerű értékelés csak igen korlátozott visszajelzéssel szolgálhat, ezért célszerű, ha az egyes félévek, illetve tanévek végén az osztályzattal történő minősítést megelőzik az elemző beszélgetések, továbbá kísérik azt a kifejtett szöveges formában, akár írásban is megtörténő értékelések.

A képző- és iparművészeti ágazaton

A tanulók tudásszintjének értékelési szempontjai

- . évközi munka és az év végi záró kiállításra készített önálló alkotás
- . órai teljesítmény, a kapott feladat megvalósítása, aktivitás
- . szakmai nyelv elsajátítása
- . anyagkezelés - technika - kivitelezés
- . témaválasztás - ötletesség - eredetiség
- . egy-egy feladatcsoport lezárásakor értékelhető az arra készített alkotás tartalmiformai és technikai kivitelezése

A tanulók értékelésének és minősítésének formái

A kerámia és grafika tanszak

Rajz – festés - mintázás

Az előképző 1-2. évfolyamán az érdemjeggyel való osztályozás helyett a minősítést javasoljuk. Ennek formái:

- . kiválóan megfelelt,
- . jól megfelelt,
- . megfelelt,
- . nem felelt meg.

A félévi, valamint az év végi osztályzás során figyelembe vehető a tanuló műalkotás elemzéseknél,

illetve a múzeumi, vagy egyéb kulturális programokban való aktivitása.

Az alapfok és továbbképző (1-10.) évfolyamain a minősítés osztályzással történik (jeles, jó, közepes, elégséges, elégtelen).

Kerámia

A tanulók munkáját a tanév közben folyamatosan figyelemmel kell kísérni. Adjunk lehetőséget a feladathoz kapcsolódó oldott beszélgetésre, konzultációra.

Az évközi munka beszámoltatása – az elmélet esetében – szóban vagy írásban történjék, félévenként legalább egyszer.

A gyakorlat számonkérése az adott feladatcsoport végeztével történjék, melyet célszerű a soron következő téma elindításával összekapcsolni.

Az értékelésnél ösztönözzük a tanulók megnyilatkozásait saját, illetve társaik munkájáról. Ezt a tanár véleményalkotásában indokokkal alátámasztva erősítse vagy cáfolja meg.

A tanulók elméleti tudását, valamint gyakorlati munkáját félévkor az ellenőrzőben, év végén a bizonyítványban 1-5 osztályzatok valamelyikével kell értékelni.

Felsőbb évfolyamba csak olyan tanuló léphet, aki a tanévet eredményesen teljesítette.

Grafika

Évközi korrigálás, munka közbeni javítás.

Segíteni kell a szabad megnyilatkozást a véleményalkotásban és a munkavégzésben. Folyamatos figyelem a tanuló munkájára – példák és megbeszélések.

Értékelni kell évközben a szóbeli, verbális megnyilatkozásokat, művészettörténeti elméleti felkészültséget.

Határidőre kész munkalapok, feladatcsoportok értékelése a gyakorlati munkában.

A tanuló félévenként egyszer vagy kétszer számoljon be szóban az elméleti anyag egy témájáról – átfogó és részletekre terjedő előadásban (szakmai nyelv).

2-3 órát kell szánnunk a feladatok értékelésére és az új feladatok kijelölésére, megbeszélésére – de legyen idő a vázlatok, tervek folyamatos megbeszélésére, akár foglalkozási kereteken túl is.

Felsőbb évfolyamba csak az elméletileg is tájékozott, szakmai nyelvet ismerő, tanuló bocsátható.

XVI.10. A magasabb évfolyamba lépés feltételei

Az iskola felsőbb évfolyamába lépésének feltételei, a tantervi programban előírt minimális követelmények teljesítése:

Tanulmányai során a növendék – szülői kérelem alapján, szaktanári jóváhagyással – két osztály anyagát egy év alatt is elvégezheti, vagy indokolt esetben – ha a tananyag támasztotta követelményeket csak részben teljesítette, osztályát folytathatja. Az utóbbi esetben a részben elvégzett anyag értékelésének osztályzata kerül a bizonyítványba.

A tanuló képzési ideje alatt egy alkalommal – a tanulmányi követelmények nem-teljesítése miatt – évfolyamát megismételheti.

A magasabb osztályba lépésnek formai feltételei, illetve követelményei is vannak. Az érdemjegyeket, értékelést és a mulasztások számát tartalmazó bizonyítványt és törzslapot a megfelelő záradékkal kell ellátni.

XVI.11. Kottaanyagok, tankönyvek kiválasztásának elvei

A tanulók magas tudásszintjének eléréséhez nélkülözhetetlen az igényes tankönyv és kottaanyag kiválasztása.

A zeneművészeti ágazaton

A kottaanyag kiválasztásának alapvető szempontja, hogy a zenei anyag maximálisan segítse a növendék hangszerjátékának fejlődését.

A játszott anyagnak tartalmaznia kell a gyermek korához igazodó, és a már meglévő tudásszintjére épülő technikai, előadásbeli és stiláris elemeket. A tantervi programok minden hangszer minden évfolyamára tartalmazzák a javasolt felhasználható irodalmat, melyből a tanár a növendék adottságainak megfelelően választhat. Nem hagyható figyelmen kívül az a körülmény sem, hogy a választott kották elérhető áron beszerezhetőek legyenek. Az elméleti tantárgyak kotta- és tankönyvválasztásánál szintén a tantervi programok az irányadók.

A táncművészeti ágazaton

Zenei anyagát a tanulandó tánc műfaja, zenei formái, stílusa határozza meg.

Kiválasztásuk a tánctanár és a korrepetitor közös feladata. Az elméleti tárgyak tankönyveit a pedagógusok a követelmények figyelembe vétele mellett szabadon választhatják.

A színművészeti ágazaton

A színművészeti ág tantervi programja - az ismeretanyagot meghatározva - szintén szabad választást enged a szaktanárnak a felhasznált tankönyvek kiválasztásában.

A képzőművészeti ágazaton

A képzőművészeti ág tantervi programja - az ismeretanyagot meghatározva - szintén szabad választást enged a szaktanárnak a felhasznált tankönyvek kiválasztásában.

Minden művészeti ág tanításánál alapvető követelmény, hogy a könyv- és kottaanyagot metodikailag következetesen építkezve, a növendék életkori sajátosságaihoz igazodva válasszuk meg figyelembe véve, hogy az a szülőknek ne jelentsen indokolatlan anyagi terhet.

XVI.12. A tanulói jogviszony létesítése

A művészeti iskolában a tankötelezettséget teljesíteni nem lehet, az iskola látogatása fakultatív. A tanulói jogviszony a beiratkozással jön létre. A növendékeknek minden tanév végén újra be kell iratkozniuk.

Az új növendékek beiratkozását megelőzi a májusban nyilvánosan meghirdetett készségefelmérés. A jelentkezők alkalmasságát a meghallgatást vezető szaktanártanár állapítja meg.

A régi növendékeket érvényes bizonyítványuk alapján írjuk be. A pótvizsgára utasított, vagy más okból ősszel vizsgázó tanulót a vizsga letételéig feltételesen írjuk be. A más zeneiskolából érvényes bizonyítvánnyal jelentkező tanulókat lehetőleg felvesszük.

XVI.13. A felvételi eljárás szabályai.

- az előkészítő osztályokba a felvétel jelentkezés alapján történik
- az alapfok 1. osztályába az előkészítő osztály elvégzése után az ott kapott értékelés alapján a növendék felvehető
- ha a tanuló előképző osztályt nem végzett, felvételéről – a szaktanár véleménye alapján az igazgató dönt
- a továbbképző osztályba lépésre az alapfok sikeres elvégzését igazoló bizonyítvány jogosít.

A felvételi eljárás tartalmi szabályai

A zeneművészeti ágazaton

A zeneművészeti ágazat felvételi je zenei képességvizsgálatból áll:

- ritmusérzék
- hallásvizsgálat
- adott hangszerre való alkalmasság vizsgálata

A táncművészeti ágazaton

A táncművészeti ágazat felvételi je az alábbi képességvizsgálatokból áll:

- Fizikai képesség, hajlékonyság, rugalmasság
- Koordinációs képesség,
- Ritmusérzék

Az alkalmassági vizsgálat célja a szintfelmérés és a csoportbeosztás elkészítése.

A színművészeti ágazaton

A színművészeti ágazat felvételi je gyakorlati feladatokból áll. A tanulók otthon megtanult mesét, verset vagy prózát adnak elő. A zenei képességvizsgálathoz dal eléneklése ajánlott. A felvételi további feladata helyzetgyakorlatok csoportos előadása. Az adott feladatok a tanulók korának, életkori sajátosságainak megfelelő.

A képző- és iparművészeti ágazaton

A képzőművészeti ág felvételi je szóbeli és gyakorlati részből áll. A felvételi beszélgetés során, és az otthoni munkák bemutatásával képet kaphatunk a jelentkező tanuló motiváltságáról. A gyakorlati felvételi feladata egy szabadkézi rajz (grafika vagy színes kompozíció) elkészítése.

Az adott feladat a tanulók korcsoportjának, életkori sajátosságainak megfelelő.

Értékelési szempontok: kompozíció, anyaghasználat és az egyéni kifejező erő megfigyelése.

XVI.14. A tanulói jogviszony megszűnése

Megszűnik a tanulói jogviszonya annak a növendéknek, aki

- a művészeti iskola továbbképző osztályait sikeresen elvégezte,
- az alapfokú osztályokat elvégezte és eredményes felvételi vizsgát tett művészeti szakközépiskolába,
- az alapfokú osztályokat elvégezte, és nem kíván továbbképzőbe lépni,
- valamelyik évfolyamot elvégezte, és nem iratkozik be újra.

Az új tanévre nem iratkozhat be az a tanuló,

- aki elégtelen osztályzatot kapott és a pótvizsgát nem teszi le,
- az alapfokú osztályok elvégzését követően nem tesz alapvizsgát
- akinek az iskolával szemben tartozása van.

Tanév közben megszűnik a tanulói jogviszonya annak a növendéknek, aki

- 10 igazolatlan órát vétett, és felszólításra sem tudja, vagy akarja igazolni hiányzását. Kiskorú tanuló esetében a szülőtől kell kérni a helyzet tisztázását.
- Olyan súlyos fegyelmi vétséget követet el, amely a megfelelő eljárás után az iskolából való kizárást vonja maga után.